

BIRŽŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS KONTROLĖS IR AUDITO TARNYBA

UAB BIRŽŲ AUTOBUSŲ PARKO VEIKLOS AUDITO ATASKAITA

2019 m. gruodžio 30 d. Nr. K14-11

Biržų rajono savivaldybės Kontrolės ir audito tarnyba – biudžetinė įstaiga, prižiūrinti, ar teisėtai, efektyviai, ekonomiškai ir rezultatyviai valdomas ir naudojamas Savivaldybės turtas bei patikėjimo teise valdomas valstybės turtas, kaip vykdomas Savivaldybės biudžetas ir naudojami kiti piniginiai ištekliai.

Kontrolės ir audito tarnyba atlieka išorės finansinius ir veiklos auditus Biržų rajono savivaldybės administracijoje, savivaldybės administravimo subjektuose ir savivaldybės valdomose įmonėse.

Tarnybos veikla grindžiama nepriklausomumo, teisėtumo, viešumo, objektyvumo ir profesionalumo principais. Kontrolės ir audito tarnyba teikdama pastebėjimus ir rekomendacijas siekia didinti viešojo sektoriaus efektyvumą ir jo kuriamą naudą rajono bendruomenei, skatinti atskaitingumą, į rezultatus ir žmonių poreikius orientuotą valdymą, Savivaldybės turto, finansų valdymo ir kontrolės sistemų pažangą.

UAB Biržų autobusų parko veiklos auditą už 2016–2019 metus pavedė atlikti Biržų rajono savivaldybės taryba. Auditą atliko: Žaneta Eriksonienė, Stasė Čeponienė.

Audito ataskaita pateikta: UAB Biržų autobusų parkas, Biržų rajono savivaldybės tarybai, Biržų rajono savivaldybės Merui, Biržų rajono savivaldybės administracijai.

Su audito ataskaita galima susipažinti

Biržų rajono savivaldybės interneto puslapyje adresu www.birzai.lt

TURINYS

SANTRAUKA.....	3
PAGRINDINIAI AUDITO REZULTATAI	4
REKOMENDACIJOS	6
IŽANGA.....	8
AUDITO REZULTATAI.....	9
1. Bendrovės valdysena neefektyvi, veiklos rezultatyvumas neįvertinamas.....	10
1.1. Valdymo organai netinkamai vykdė priskirtas funkcijas.....	10
1.2. Neparengtas lūkesčių raštas ir nepatvirtinta Bendrovės veiklos strategija	11
1.3. Bendrovės direktorius neatsiskaitė steigėjui	11
1.4. Direktorius darbo užmokestis nesiejamas su veiklos rezultatais.....	12
2. Bendrovės viešųjų paslaugų teikimas nepakankamai reglamentuotas ir vykdomas su trūkumais.....	12
2.1. Administracijos sutarčių su Bendrove dėl viešųjų paslaugų teikimo nėra arba yra pasenusios	12
2.2. Nenustatyta sąnaudų paskirstymo tvarka, neteisingai apskaičiuojami nuostoliai už priemiesčio maršrutus	14
2.3. Teikiami neteisingi duomenys, susiję su mokinių pavėžėjimu	15
2.4. Netikrinamos vežėjo išlaidų, susijusių su lengvatų taikymu, ataskaitos	17
3. Bendrovės veikloje nustatyti trūkumai.....	20
3.1. Nepakankamai analizuojami keleivių srautai maršrutuose	20
3.2. Sąskaitų planas nepatvirtintas, apskaitos politika neatnaujinta	21
3.3. Darbo organizavimas ir personalo valdymas turi trūkumų.....	22
3.4. Finansinių ataskaitų duomenys nėra pagrįsti turto ir įsipareigojimų inventORIZACIJOS duomenimis.....	26
3.5. Apskaitos ir finansinių ataskaitų duomenys skiriasi.....	28
3.6. Neužtikrinamas kuro normų autobusams nustatymo ir kuro nurašymo pagrįstumas.....	29
3.7. Organizuojant pirkimus nustatyti trūkumai.....	30
4. Bendrovės finansiniai rodikliai - probleminiai.....	32
5. Bendrovė nepajėgi įsigyti naujų autobusų.....	35
6. Bendrovės veikla viešinama nepakankamai.....	35
REKOMENDACIJŲ ĮGYVENDINIMO PLANAS	36
PRIEDAI	40

SANTRAUKA

Keleivių vežimo paslaugos priskiriamos prie viešųjų paslaugų grupės, jos atlieka socialinę funkciją, todėl jų teikimas yra garantuojamas įstatymu. Paslaugos turi būti prieinamos visoms socialinėms grupėms pagal kainą, atitikti piliečių keliamus kokybinius reikalavimus, bet kartu teikti ekonominę naudą vežėjams. Viena iš savivaldybės savarankiškų funkcijų – keleivių vežimo vietiniais maršrutais organizavimas, lengvatinio keleivių vežimo kompensacijų skaičiavimas ir mokėjimas¹. Įgyvendindama šią funkciją, Biržų rajono savivaldybė (toliau – Savivaldybė) įsteigė ir valdo nuosavybės teise keleivių vežimo paslaugas teikiančią UAB Biržų autobusų parką.

Bendrovei, kaip Savivaldybės valdomai įmonei, teikiančiai viešąją keleivių vežimo paslaugą, nėra vienintelis tikslas siekti kuo didesnio pelno ir jį gauti, tačiau gaunamas pelnas yra reikalingas siekiant kitų tikslų: norint atnaujinti nusidėvėjusį turtą ar gerinant teikiamų paslaugų kokybę. Savivaldybės valdoma įmonė – visų mokesčių mokėtojų turtas, todėl ji privalo teikti kokybiškas viešąsias paslaugas bendruomenei ekonomiškai ir racionaliai naudodama išteklius ir užtikrindama efektyvią ir rezultatyvią veiklą. Siekiant veiklos tikslų, labai svarbus yra įmonės veiklos analizavimas, įvairių finansinių rezultatų vertinimas. Finansinė analizė gali padėti atrasti silpnąsias veiklos puses ir pasirinkti tinkamą veiklos strategiją.

Savivaldybei nuosavybės teise priklausančios Bendrovės akcijų suteikiamas turtines ir neturtines teises reglamentuoja Lietuvos Respublikos ir Savivaldybės institucijų teisės aktai. Savivaldybės turto savininko funkcijas įgyvendina Savivaldybės administracijos direktorius.

Bendrovėje veiklos auditas atliktas vykdant Savivaldybės tarybos pavedimą².

Audito subjektas – uždaroji akcinė bendrovė Biržų autobusų parkas (toliau – Bendrovė), buveinės adresas: J. Basanavičiaus g. 56, LT-41164 Biržai.

Audito objektas – Bendrovės veikla.

Audito tikslas – įvertinti, ar Bendrovė taupiai, efektyviai ir rezultatyviai naudoja turimus išteklius, kaip vykdo jai pavestas funkcijas, įvertinti jos veiklos rezultatus, pateikti rekomendacijas paslaugų kokybei gerinti ar išlaidoms mažinti, veiklos efektyvumui ir rezultatyvumui didinti.

Vertinant ekonomiškumą siekta nustatyti, ar pasirinkti geriausiai tinkantys ir mažiausiai kainuojantys ištekliai nustatytiems tikslams įgyvendinti. Audito metu nagrinėjome:

- ar Bendrovė įsigijo tinkamos rūšies ir kokybės išteklių už mažiausią kainą;
- ar viešųjų pirkimų procedūros leido pasiekti geriausią kokybės ir kainos santykį;
- ar Bendrovė valdė savo išteklius stengdamasi mažinti veiklos sąnaudas.

Vertinant efektyvumą siekta nustatyti, ar pasiektas geriausias santykis tarp sukurtų produktų (paslaugų), rezultatų ir tam panaudotų išteklių. Audito metu nagrinėjome:

- ar Bendrovė moki ir gali atsiskaityti už savo trumpalaikius įsipareigojimus;
- ar Bendrovės veikla efektyvi ir pelninga;
- ar Bendrovės finansinė būklė stabili ir užtikrinamas veiklos tęstinumas;
- ar buvo galima pasiekti geresnių rezultatų panaudojus mažiau žmoniškųjų išteklių.

Vertinant rezultatyvumą siekta nustatyti, ar Bendrovės veikla atitinka galiojančius teisės aktus, ar pasiekti Bendrovės išsikelti tikslai ir numatyti rezultatai. Audito metu nagrinėjome:

¹ LR Vietos savivaldos įstatymo, 1994-07-07 Nr. I-533 (su vėlesniais pakeitimais), 6 str. 33 p.

² Biržų rajono savivaldybės tarybos 2019 m. rugpjūčio 22 d. sprendimas Nr. T-188 „Dėl pavedimo Biržų rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnybai“.

- ar tinkami Bendrovės valdymo procesai;
- ar vidaus dokumentai atitinka teisės aktus;
- ar buvo užsibrėžti tikslai ir kokiomis priemonėmis buvo siekiama jų įgyvendinimo.

Audituojamas laikotarpis – 2016–2019 m.

Auditas atliktas pagal Valstybinio audito reikalavimus³ ir tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus (TAAIS)⁴. Audito apimtis ir taikyti metodai išsamiau aprašyti 2 priede „Audito apimtis ir metodai“.

PAGRINDINIAI AUDITO REZULTATAI

1. Bendrovės valdyba 2016–2019 metais dirbo neturėdama valdybos reglamento. Valdybos darbas neregamentuotas, nenustatyta valdybos darbo organizavimo tvarka, nedetalizuotos valdybos funkcijos, balsavimo, dokumentų rengimo, nusišalinimo procesai ir pan. Valdyba išrenkama ketverių metų laikotarpiui, tačiau jos darbas tęsėsi pasibaigus jos įgaliojimams, veikla nutraukta nebuvo. Neperžiūrima valdybos narių sudėtis (1.1 d.).

2. Neįvertinamas Bendrovės veiklos rezultatyvumas, nes valdyba nepatvirtino veiklos strategijos, nenustatė, siektinų veiklos ir finansinių rodiklių Bendrovei. Direktorius neatsiskaitė steigėjui, neteikė informacijos valdybai apie ūkinę-finansinę veiklą (1.2–1.3 d.).

3. Savivaldybė nėra nustačiusi savivaldybės kontroliuojamų įmonių vadovų (įmonės vadovo ir jo pavaduotojų) darbo užmokesčio nustatymo tvarkos. Bendrovės valdyba nustatė direktoriaus tik pastoviosios dalies darbo užmokesčio koeficientą. Nebuvo nustatytos ir vertinamos užduotys, atlyginimo kintamosios dalies skyrimo klausimas visai nesvarstytas, o nustatytas darbo užmokesčio pastovus koeficientas neskatina vadovų siekti nustatytų uždavinių įgyvendinimo ir veiklos rezultatų gerinimo. Nuo 2018 m. sausio 1 d. įsigaliojus Akcinių bendrovių įstatymo pakeitimams dėl bendrovių vadovų kadencijų, Bendrovės valdyba tokio klausimo nesvarstė, direktoriaus darbo sutartyje dėl neterminuotos darbo sutarties pakeitimo į terminuotą įrašyta nebuvo (1.4 d.).

4. Savivaldybė Bendrovei kompensuoja iš biudžeto lėšų:

- susidariusius vietinio (miesto ir priemiestinio) reguliaraus susisiekimo maršrutų nuostolius;
- mokinių pavėžėjimo išlaidas;
- vežėjų išlaidas (negautas pajamas), susijusias su lengvatų taikymu.

Savivaldybės su Bendrove 2000 m. gegužės 1 d. pasirašyta sutartis Nr. 22, pagal kurią Savivaldybė paveda bendrovei vežti keleivius Savivaldybės nustatytais reguliaraus susisiekimo autobusų maršrutais pagal patvirtintus tvarkaraščius Biržų rajone bei mieste ir atlygina Bendrovei dėl transporto lengvatų negautas pajamas, forma ir sąlygos yra pasenusios, todėl sutartis yra keistina. Savivaldybės administracija su Bendrove dėl mokinių pavėžėjimo ir nuostolingų maršrutų kompensavimo sutarčių nėra pasirašiusi (2.1 d.).

5. Keleivių vežimo autobusais reguliariaisiais reisais vietiniais maršrutais nuostolių kompensavimo tvarka nebeatitinka galiojančio teisinio reglamentavimo, nenustatytas 1 km ridos savikainos dydis. Bendrovėje nėra patvirtintos sąnaudų, tenkančių priemiesčio, tarp miestinio ir užsakomiesiems maršrutams paskirstymo tvarkos, o nustatyti neatitikimai ir klaidos skaičiuojant

³ Valstybės kontrolieriaus 2002-02-21 įsakymas Nr. V-26 (su vėlesniais pakeitimais).

⁴ 3000 TAAIS „Veiklos audito standartas“, prieiga per internetą: <http://www.vkontrolė.lt/page.aspx?id=350>.

nuostolių kompensacijas, neužtikrina Bendrovės apskaičiuotų kompensavimo sumų teisingumo (2.2 d.).

6. Mokinių, kuriems reikalingas pavėžėjimas, apskaita netiksli ir nekontroliuojama. Savivaldybės administracija audito metu parengė naują Savivaldybės teritorijoje esančių mokyklų mokinių vežiojimo ir jų kelionės išlaidų kompensavimo nustatytą tvarką, įstaigos tikslino mokinių sąrašus, Bendrovė ištaisė dalį neatitikimų (2.3 d.).

7. Nepakankama vežėjo išlaidų, susijusių su lengvatų taikymu, kontrolė (2.4 d.).

8. Bendrovė, teikdama tvirtinti visuomenei būtinų maršrutų sąrašą ir reisų skaičių per savaitę, nepakankamai analizuoja keleivių srautų intensyvumą, susidarančius nuostolius maršrutuose, nepakankamai įvertinama finansinė našta, tenkanti Savivaldybei kompensuojant nuostolingus maršrutus. Savivaldybė nėra nustačiusi tvarkos, kuriais vadovaujantis būtų priimami sprendimai dėl visuomenei būtinų maršrutų organizavimo tikslingumo, nenustatyti visuomenei būtinų maršrutų organizavimo tikslingumo kriterijai (3.1 d.).

9. Bendrovėje nėra užtikrinamas apskaitos tvarkymas vadovaujantis teisės aktais – nepatvirtintas sąskaitų planas, apskaitos politika neatitinka Bendrovės poreikių, taikomi ilgalaikio turto nusidėvėjimo normatyvai neatitinka teisinio reglamentavimo (3.2 d.), nustatyta atvejų, kada Bendrovė negalėjo paaiškinti, kokių pagrindų valdomas gautas turtas (3.6.5 p.), nepatvirtinta darbo laiko apskaitos žiniaraščio forma, kolektyvinėje sutartyje nustatytos darbo ir kitos taisyklės prieštarauja teisiniui reglamentavimui arba nepakankamai reglamentuoja Bendrovės vykdomą veiklą (3.3.1 p. ir 3.3.4 p.).

10. Nepatvirtinta Bendrovės valdymo struktūra ir pareigybės, nepatvirtinti kai kurių pareigybių nuostatai, ne visi darbuotojai su jais supažindinti (3.3.2 p. ir 3.3.3 p.).

11. Bendrovės administracijos nustatyti darbuotojų darbo drausmės pažeidimai ne visada pagrįsti (3.3.4 p.).

12. Finansinių ataskaitų duomenys nėra pagrįsti turto ir įsipareigojimų inventorizacijos duomenimis (3.4 d.), Bendrovės finansiniai apskaitos duomenys nepatikimi, apskaitos registru duomenys neatitinka Bendrovės finansinių ataskaitų rinkinio duomenų (3.5 d.).

13. Neužtikrinamas kuro normų autobusams nustatymo ir kuro nurašymo pagrįstumas (3.6 d.).

14. Bendrovės viešųjų pirkimų tvarkos nustatytos ir viešųjų pirkimų procedūros pradėtos įgyvendinti tik nuo 2017 m. Nuo 2017 m. vykdomiems pirkimams nustatyti įvairūs organizaciniai trūkumai. Daugiau kaip 55 proc. 2019 m. galiojančių Bendrovės sutarčių sudarytos neterminuotai. Ne visiems pirkimams atliekamos pirkimo procedūros: nustatyti atvejai, kada yra sudarytos sutartys arba nupirktos paslaugos arba prekės, tačiau nerengiamos pirkimų paraiškos ar pirkimo dokumentai (3.7 d.).

15. Bendrovės likvidumo rodikliai rodo, kad Bendrovė turi potencialių finansinių problemų, nepajėgi iškart apmokėti skolų. Bendrovė nėra saugi ir ji greitai (skubiai) realizuojamu trumpalaikiu turtu nepajėgtų padengti trumpalaikių įsipareigojimų. Absoliutaus likvidumo rodiklis, kuris parodo Bendrovės konservatyvų pinigų valdymą ir sugebėjimą pinigėmis lėšomis padengti didžiąją dalį trumpalaikių įsipareigojimų, neturėtų būti mažesnis kaip 0,2. Jei 2016–2018 m. šis rodiklis buvo pakankamas, nuo 2019 m. jis yra per žemas. Bendrovė labai dažnai jaučia pinigų stygių atsiskaitydama su tiekėjais, Bendrovės pinigų likutis kai kuriais mėnesiais nepakankamas įvykdyti net su darbo santykiais susijusius įsipareigojimus, todėl atsiskaitymus vykdo iš einamojo mėnesio įplaukų (4.1, 4.2 d.).

16. Bendrovės ilgalaikio turto apyvartumas mažėjantis, tai rodo, kad Bendrovė įsigijo daugiau ilgalaikio turto, bet pajamų uždirbo mažiau. Bendrovės apyvartinio kapitalo rodikliai yra neigiami, tai rodo, jog įmonė nėra pajėgi apmokėti visas trumpalaikes skolas, arba kad įsipareigojimai yra didesni už turimą trumpalaikį turtą. (4.3 d.).

17. Bendrovės transporto priemonių (autobusų) parkas yra ganėtinai senas, pagal 2019 m. lapkričio 30 d. buhalterinius duomenis Bendrovė valdė 28 autobusus, iš kurių 12 autobusų (arba 43 proc.) yra nusidėvėję, 9 autobusai senesni nei 30 metų. Įvertinus Bendrovės veiklos rezultatus daroma išvada, kad Bendrovė nepajėgi įsigyti naujų komfortiškesnių autobusų, tačiau Savivaldybė gali nustatyti vežėjo rentabilumą, kuris padėtų kaupiti lėšas reguliaraus susisiekimo autobusams atnaujinti. Pati Bendrovė audituojamu laikotarpiu į Savivaldybę dėl rentabilumo dydžio nustatymo nesikreipė (5 d.).

18. Bendrovėje neužtikrintas viešumas ir skaidrumas, Bendrovės tinklapyje nėra informacijos apie esamas ir būsimas veiklos kryptis, uždavinius ir tikslus, veiklos rezultatus, įmonės finansinių ataskaitų rinkinius, metinius pranešimus ar veiklos ataskaitas, paslaugų įkainius (6 d.).

REKOMENDACIJOS

Rekomendacijų įgyvendinimo priemonės ir terminai pateikti ataskaitos dalyje „Rekomendacijų įgyvendinimo planas“ (37 psl.).

Rekomendacijos Savivaldybės administracijai:

1. Reglamentuoti valdybos darbą, nustatant valdybos darbo organizavimo tvarką, detalizuojant valdybos funkcijas, balsavimą, dokumentų rengimą, nušalinimo procesus ir pan. (1.1.1 p.), patikslinti atstovavimo Biržų rajono savivaldybei akcinėse bendrovėse ir uždarosiose akcinėse bendrovėse taisykles, užtikrinti, kad būtų peržiūrima valdybos narių sudėtis (1.1.2 p.).
2. Parengti ir pateikti Bendrovei savivaldybės administracijos direktoriaus lūkesčių raštą, kuris turi būti rengiamas veiksmingai įmonės veiklai, kontrolei ir skaidrumui užtikrinti (1.2.2 p.).
3. Nustatyti kontroliuojamų įmonių vadovų (įmonės vadovo ir jo pavaduotojų) darbo užmokesčio nustatymo tvarką. Vadovaujantis teisės aktais nustatyti Bendrovės vadovui jo atlyginimą susidedantį iš atitinkamai nustatytų pastoviosios dalies (koeficientais) ir kintamosios dalies (priklausančios nuo įmonės veiklos rezultatų), nustatyti užduotis, užtikrinti, kad būtų nustatomos vadovo kadencijos, vadovaujantis Akcinių bendrovių įstatymo 37¹ str. pakeitimais (1.4 d.).
4. Atnaujinti sutartį dėl keleivių vežimo kelių transporto reguliaraus susisiekimo maršrutais, sudaryti sutartis dėl mokinių pavėžėjimo ir nuostolingų maršrutų kompensavimo, nustatant 1 km ridos savikainos dydį (2.1 d.).
5. Parengti ir patvirtinti kompensacijų išmokėjimo tvarką, kuri atitiktų galiojantį teisinį reglamentavimą (2.2.1 p.).
6. Nusistatyti tvarką, kuria vadovaujantis būtų priimami sprendimai dėl visuomenei būtinų maršrutų organizavimo tikslingumo, nustatyti visuomenei būtinų maršrutų organizavimo tikslingumo kriterijus; (3.1 d.).
7. Įvertinant Bendrovės veiklos rezultatus spęsti klausimą dėl Bendrovės autobusų parko atnaujinimo bei dėl rentabilumo dydžio nustatymo (5 d.).

Rekomendacijos UAB Biržų autobusų parkui:

1. Parengti ir teikti valdybai tvirtinti Bendrovės valdymo struktūrą, patvirtinti strateginį veiklos planą, numatant, kokius veiklos ir investicinius rezultatus, finansinius rodiklius Bendrovė turi pasiekti (3.3.2 p.).
2. Siekiant užtikrinti efektyvesnę Bendrovės veiklą, nuolat analizuoti keleivių srautus ir įvertinti maršrutų reikalingumą. Nustačius nereikalingus – inicijuoti jų nutraukimą. (3.1.4 p.).
3. Pasitvirtinti sąnaudų, tenkančių priemiesčio, tarpmiestinio ir užsakoviesiems maršrutams paskirstymo tvarką, nustatant nuostolių kompensavimo sumų apskaičiavimą (2.2.5 p.).
4. Patikslinti ir pasitvirtinti Bendrovės apskaitos politiką, sąskaitų planą (3.2 d.). Nustatyti Ilgalaikio turto nusidėvėjimo normatyvus, atitinkančius LR pelno mokesčio įstatymo nuostatas (3.2.2 p.), patvirtinti darbuotojų mėnesio darbo laiko apskaitos žiniaraštį vadovaujantis LR Darbo kodekso 120 str. 3 d. (3.3.1 p.).
5. Apskaičiuojant pajamas už mokinių pavėžėjimą, laikytis Transporto lengvatų įstatymo nuostatų, taikyti Tarybos sprendimu patvirtintus įkainius (2.3.1 p.).
6. Patikslinti Bendrovės kolektyvinę sutartį, kad ji atitiktų teisinį reglamentavimą (3.3.1 p.).
7. Personalo valdymo klausimais susijusius įsakymus atskirti nuo teisinio reguliavimo ir veiklos organizavimo įsakymų, vadovaujantis Bendrųjų dokumentų saugojimo terminų rodykle (3.3.1 p.).
8. Bendrovės turto ir išpareigojimų inventorizaciją atlikti vadovaujantis teisės aktų nuostatomis (3.4 d.).
9. Vadovaujantis Vietos savivaldos įstatymo 16 str. 2 d. 19 p. Bendrovės direktoriui teikti veiklos ataskaitas Savivaldybės tarybai (1.3.2 p.).
10. Patikslinti ir patvirtinti pareiginius nuostatus, užtikrinti kad Bendrovės darbuotojai su jais būtų supažindinti (3.3.2 p.).
11. Uždirbtas pajamas važiuojant autobusams miesto maršrutais teisingai atskirti ir priskaityti nuo priemiesčio pajamų (2.4.5 p.).
12. Vykdyti kuro sunaudojimo kontrolę, užtikrinti, kad transporto priemonių kuras Bendrovėje būtų nurašomas pagrįstai (3.6 d.).
13. Patvirtinti viešųjų pirkimų organizavimo taisykles. Patikslinti asmenų, vykdančių viešųjų pirkimų procedūras, sąrašą. Vykdyti viešųjų pirkimų procedūras, laikantis Pirkimų, atliekamų vandentvarkos, energetikos, transporto ir pašto paslaugų srities perkančiųjų subjektų, įstatymo nuostatų (3.7 d.).
14. Užtikrinti, kad Bendrovės finansiniai apskaitos duomenys būtų teisingi ir atitiktų Bendrovėje esančius apskaitos registrų duomenis (3.4 d., 3.5 d.). Spręsti klausimą dėl sumontuotų geografinės padėties duomenų teikimo įrenginių, kaip dėl turto naudojimo ir valdymo Bendrovėje (3.6.5 p.).
15. Užtikrinti, kad Bendrovei priklausančių autobusų nuvažiuotų kilometrų rida būtų fiksuojama teisingai ir korektiškai (3.6.4 p.).
16. Siekiant užtikrinti Bendrovės skaidrumą ir viešumą, internetinėje svetainėje skelbti visą teisės aktais reikalaujamą informaciją (6 d.).

IŽANGA

Viena iš savivaldybės savarankiškų funkcijų – keleivių vežimo vietiniais maršrutais organizavimas, lengvatinio keleivių vežimo kompensacijų skaičiavimas ir mokėjimas⁵. Savivaldybių institucijos privalo užtikrinti bendrus interesus tenkinančių keleivinio kelių transporto viešųjų paslaugų teikimą, kurio, atsižvelgdami į savo komercinius interesus, vežėjai neprisiimtų arba neprisiimtų tokiu mastu ar tokiomis pačiomis sąlygomis negaudami atlygio⁶. Įgyvendindama šią funkciją, Savivaldybė įsteigė ir valdo nuosavybės teise keleivių vežimo paslaugas teikiančią Bendrovę. Bendrovė yra ribotos civilinės atsakomybės juridinis asmuo, kuris savo veikloje vadovaujasi Lietuvos Respublikos civiliniu kodeksu, Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymu⁷ (toliau – ABĮ), kitais įstatymais bei teisės aktais, Bendrovės įstatais⁸.

Bendrovės veiklos tikslai: užtikrinti būtinų keleivinio kelių transporto paslaugų teikimą visuomenei – vežti keleivius nustatytais tolumojo ir vietinio reguliaraus susisiekimo maršrutais; racionaliai naudoti Bendrovės turtą bei kitus išteklius; siekti ekonomiškai racionalios Bendrovės veiklos. Be pagrindinės veiklos, Bendrovė užsiima autobusų nuoma, bagažo ir siuntų gabenimu bei saugojimu, teikia reklamos paslaugas, nuomoja patalpas.

Bendrovė gali užsiimti bet kokia kita veikla, kuri neprieštarauja Lietuvos Respublikos teisės aktams.

Bendrovė teikia keleivių vežimo paslaugas ir gauna pajamas už parduotus keleiviams bilietus ir kompensacijas už transporto lengvatas, kompensacijas už visuomenei suteiktas būtinas paslaugas aptarnaujant nuostolingus maršrutus. Šioms paslaugoms teikti turi Savivaldybės ir Valstybinės kelių transporto inspekcijos prie Susisiekimo ministerijos išduotas licencijas.

Bendrovės finansiniai metai – kalendoriniai metai.

1 pav. Bendrovės įstatinis kapitalas

Šaltinis: Kontrolės ir audito tarnyba pagal Bendrovės įstatų duomenis

Savivaldybei nuosavybės teise priklauso 100 proc. akcijų.

Finansinių ataskaitų duomenimis, Bendrovės veikla 2016–2019 m. III ketv. laikotarpiu dirbo nuostolingai:

2 pav. Bendrovės veiklos rezultatai

Šaltinis: Kontrolės ir audito tarnyba pagal Bendrovės apskaitos duomenis

⁵ LR Vietos savivaldos įstatymo, 1994-07-07 Nr. I-533 (su vėlesniais pakeitimais), 6 str. 33 p.

⁶ LR Kelių transporto kodekso, 1996-11-19 Nr. I-1628 (su vėlesniais pakeitimais), 171 str. 1 d.

⁷ Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymas, 2000-07-13 Nr. VIII-1835 (su vėlesniais pakeitimais).

⁸ Bendrovės įstatai patvirtinti Savivaldybės administracijos direktoriaus 2016-12-07 įsakymu Nr. A-1102, Juridinių asmenų registre registruoti 2017-01-02, kodas 154742789.

Bendrovės įstatų 14 p. įtvirtinta nuostata, kad Bendrovės organai yra visuotinis akcininkų susirinkimas, valdyba ir Bendrovės vadovas (direktorius).

Bendrovės valdymo organai privalo veikti bendrovės ir jos akcininkų naudai, vadovautis įstatymais bei kitais teisės aktais, bendrovės įstatais⁹. Bendrovės valdymo organų kompetenciją nustato Akcinių bendrovių, Vietos savivaldos įstatymai, Savivaldybės tarybos sprendimai, Savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymai, kiti teisės aktai ir Bendrovės įstatai.

Įvertinę audito metu surinktus įrodymus, pateikėme išvadas ir rekomendacijas, kurias tinkamai įgyvendinus būtų:

- nustatomi tikslai ir būdai jiems įgyvendinti;
- geriau planuojama, organizuojama ir vykdoma Bendrovės veikla;
- efektyviai, ekonomiškai naudojamos ir valdomos lėšos bei turtas;
- galima įvertinti pasiektus rezultatus;
- siekiama pelningesnės Bendrovės veiklos;
- analizuojama ir prižiūrima Bendrovės veikla.

Išvados padarytos remiantis Bendrovės dokumentų ir duomenų analize. Jeigu prašomų pateikti dokumentų ar duomenų nebuvo pateikta, laikoma, kad jų nėra.

Audituojamu laikotarpiu Bendrovės direktoriumi iki 2016 m. gegužės 2 d. dirbo Egidijus Brazdžiūnas, nuo 2016 m. gegužės 3 d. laikinai, o nuo 2016 m. gruodžio 19 d. iki 2019 m. rugsėjo 2 d. Giedra Pladytė-Petrovič, nuo 2019 m. rugsėjo 3 d. laikinai direktoriaus pareigas eina Vitas Lukštas. Vyriausiąja buhalterė iki 2018 m. birželio 25 d. dirbo Jadvyga Kučinskienė, nuo 2018 m. birželio 26 d. iki 2019 m. rugpjūčio 26 d. Dalia Lukštienė, 2019 m. rugpjūčio 30 d. Bendrovė pasirašė buhalterinės apskaitos tvarkymo sutartį su UAB „Imfina“.

Audito ataskaitoje pateikiami tik audito metu atlikti ir nustatyti dalykai. Atlikdami auditą darėme prielaidą, kad visi auditoriams pateikti dokumentai yra teisingi, išsamūs ir galutiniai, o jų kopijos atitinka originalus.

AUDITO REZULTATAI

Pokyčiai audito metu

Audito metu Kontrolės ir audito tarnyba atliko mokinių pavėžėjimo organizavimo ir apmokėjimo už paslaugas patikrinimą. Savivaldybės administracija, atsižvelgdama į nustatytus trūkumus dėl moksleivių pavėžėjimo organizavimo ir apmokėjimo už paslaugas, patvirtino naują Mokinių pavėžėjimo organizavimo ir kelionės išlaidų kompensavimo tvarkos aprašą¹⁰, kuris įsigalios nuo 2020 m. sausio 1 d. Įstaigos tikslino mokinių sąrašus, Bendrovė ištaisė dalį neatitikimų, susijusių su mokinių pavėžėjimo apskaita.

⁹ LR Akcinių bendrovių statymo 19 str. 8 d.

¹⁰ Biržų rajono savivaldybės tarybos 2019 m. rugpjūčio 21 d. sprendimas Nr. T-250 „Dėl Biržų rajono savivaldybės teritorijoje esančių mokyklų mokinių vežimo organizavimo ir jų vežimo išlaidų kompensavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

1. Bendrovės valdysena neefektyvi, veiklos rezultatyvumas neįvertinamas

1.1. Valdymo organai netinkamai vykdė priskirtas funkcijas

Įmonių valdysena – tai principai, pagal kuriuos pasiskirsto atsakomybės tarp įmonės vadovybės, valdybos, akcininkų ir kitų susijusių grupių. Bendrovių valdymo grandyje svarbus vaidmuo tenka valdybai¹¹, kuriai nustatyta pagrindinė atsakomybė už Bendrovės veiklos rezultatus.

1.1.1. Valdybos darbo tvarką nustato jos priimtas valdybos darbo reglamentas¹². Akcinių bendrovių įstatymas valdybų kompetencijai paveda priimti įvairius sprendimus įmonių valdymo klausimais¹³. Valdyba 2016–2019 metais dirbo neturėdama valdybos reglamento. Valdybos darbas nereglamentuotas, nenustatyta valdybos darbo organizavimo tvarka, dokumentų rengimo procesai ir pan.

1.1.2. 2013 metais sudaryta Bendrovės valdyba iš 5 narių¹⁴, kurios sudėtis pakeista atšaukiant vieną tarybos narį, į jo vietą išrenkant kitą¹⁵. Valdyba išrenkama ketverių metų laikotarpiui. Minėtos valdybos kadencija (įgaliojimai) baigėsi 2017-11-29, tačiau jos veikla nutraukta nebuvo. Valdybos sudėtis nebuvo pakeista, nors 2017 m. rugpjūčio 14 d. valstybės tarnautojas buvo atleistas iš pareigų bei gavus valdybos nario 2019 m. balandžio 19 d. pranešimą dėl atsistatydinimo iš UAB Biržų autobusų parko valdybos.

Nauji valdybos nariai išrinkti 2019 m. liepos 1 d. Valdyba sudaryta iš penkių Savivaldybės administracijos valstybės tarnautojų¹⁶ iki tol, kol teisės aktų nustatyta tvarka Bendrovės valdybos nariais bus išrinkti nepriklausomi valdybos nariai, bet ne ilgiau kaip ketverių metų laikotarpiui. Atstovavimo Biržų rajono savivaldybei akcinėse bendrovėse ir uždarosiose akcinėse bendrovėse taisyklių¹⁷ 28.2 p. nenumatyta, kad valdybos nariais gali būti nepriklausomi nariai.

Valdybos pirmininku išrinktas Savivaldybės administracijos direktorius¹⁸. Savivaldybės administracijos direktorius įgyvendina Savivaldybės, kaip akcininkės, turtines ir neturtines teises, vadovaudamasis Atstovavimo Biržų rajono savivaldybei akcinėse bendrovėse ir uždarosiose akcinėse bendrovėse taisyklių tvarka, patvirtinta 2017 m. birželio 19 d. Savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu Nr. A-575. Lietuvos Respublikos Specialiųjų tyrimų tarnyba, teikianti išvadas dėl korupcijos rizikos analizės, mano, kad taikoma praktika, kai į bendrovės valdybos sudėtį skiriamas Administracijos direktorius, kuris yra tiesiogiai atsakingas už įmonių veiklos analizę, koordinavimą ir priežiūros organizavimą, yra ydinga, neužtikrinanti kontrolės funkcijų atskyrimo ir gali turėti įtakos korupcijos rizikai¹⁹.

¹¹ LR Akcinių bendrovių įstatymo 34 str. 1 d. 1 p. galiojo iki 2017-11-29 (Akcinių bendrovių įstatymo Nr. VIII-1835 16¹, 18, 19, 20, 21, 25, 31, 32, 33, 34, 37 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 37² straipsniu įstatymas 2017 m. lapkričio 21 d. Nr. XIII-784).

¹² LR Akcinių bendrovių įstatymo 34 str. 11 d. 16 p.

¹³ Ten pat, 34 str.

¹⁴ Biržų rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2013 m. lapkričio 29 d. įsakymas Nr. A-886 „Dėl UAB Biržų autobusų parko valdybos“.

¹⁵ Biržų rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2015 m. liepos 15 d. įsakymas Nr. A-573 „Dėl UAB Biržų autobusų parko valdybos nario“.

¹⁶ Biržų rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2019 m. liepos 1 d. įsakymas Nr. A-497 „Dėl UAB Biržų autobusų parko valdybos“.

¹⁷ Biržų rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2012 m. spalio 4 d. įsakymas Nr. A-805 „Dėl Biržų rajono savivaldybei akcinėse bendrovėse ir uždarosiose akcinėse bendrovėse taisyklių patvirtinimo“ (pakeitimas 2017-06-19 Nr. A-575).

¹⁸ UAB Biržų autobusų parko valdybos 2019 m. liepos 10 d. posėdžio protokolas Nr. 1.

¹⁹ https://www.stt.lt/documents/kra_2019/Telsiu_r_KRA.docx

1.2. Neparengtas lūkesčių raštas ir nepatvirtina Bendrovės veiklos strategija

1.2.1. Valdybos kompetencija – svarstyti ir tvirtinti Bendrovės valdymo struktūrą²⁰. Aiški valdymo organizacinė struktūra, racionalus darbo funkcijų paskirstymas ir pokyčių šioje srityje analizė yra svarbus elementas efektyviam veiklos procesų valdymui ir nuolatinių Bendrovės valdymo tikslų įgyvendinimui. Tinkamai sukurta ir gerai veikianti įmonės darbo organizavimo sistema leidžia efektyviai ir racionaliai valdyti žmogiškuosius ir piniginius išteklius. Audito metu susipažinę su valdybos protokolais neradome informacijos, kad būtų buvę svarstyti Bendrovės valdymo organizacinės struktūros klausimai.

1.2.2. Strateginis planavimas – procesas, kurio metu nustatomos veiklos kryptys ir būdai vykdyti įmonės misiją, pasiekti numatytus tikslus ir rezultatus veiksmingai panaudojant finansinius, materialinius ir žmogiškuosius išteklius. Savivaldybės kontroliuojamos įmonės turi turėti aiškius strateginius planus, kurie būtų komunikacijos tarp savivaldybės ir įmonių valdybų bei vadovų priemonė. Įmonės veiklos rezultatyvumą galima įvertinti strateginiame veiklos plane analizuojant konkrečių rodiklių, numatytų išsikeltiems tikslams pasiekti, įgyvendinimą.

Bendrovei nepateiktas savivaldybės administracijos direktoriaus lūkesčių raštas, kuris turi būti rengiamas veiksmingai įmonės veiklai, kontrolei ir skaidrumui užtikrinti ir teikiamas ne rečiau kaip kas 4 metus²¹, kurio tikslas – nustatyti savivaldybės lūkesčius, tikslus ir jų matavimo rodiklius, susijusius su Bendrove ir prisidedančius prie savivaldybės strateginiuose planavimo dokumentuose numatytų tikslų pasiekimo, kad Bendrovė, atsižvelgdama į nurodyto lūkesčių rašto turinį, rengtų ir atnaujintų veiklos strategijas.

1.2.3. Valdyba – tai valdymo organas, atsakingas už sėkmingą nustatytų įmonės tikslų įgyvendinimą, nustatantis įmonės strateginius prioritetus, vertinantis įmonės vadovų veiklą ir užtikrinantis jų atskaitingumą. Susipažinę su valdybos 2016–2019 metų protokolais nustatėme, kad valdyba Bendrovės veiklos strategijos nesvarstė ir nepatvirtino, t. y. nenumatė, kokius veiklos ir investicinius rezultatus, finansinius rodiklius Bendrovė turi pasiekti. Nesant Bendrovės veiklos strategijos nei kitokių perspektyvinių Bendrovės veiklos dokumentų, nėra galimybės įvertinti Bendrovės veiklos rezultatyvumą – ar Bendrovės veiklos tikslai įgyvendinami ir pasiekiami numatyti rezultatai, nes nenustatytos pagrindinės prioritetinės Bendrovės ūkinės, finansinės ir investicinės veiklos plėtojimo kryptys.

1.2.4. Susipažinus su protokolais nenustatyta, kad audituojamu laikotarpiu valdyba būtų analizavusi bendrovės veiklos organizavimo, inventorizacijos ir kitus turto pasikeitimo apskaitos duomenis. Ji apsiribojo tik Bendrovės direktoriaus metinio pranešimo, finansinio ataskaitų rinkinio ir auditorių išvadų tvirtinimu. Valdybos veikla neužtikrino akcininko teisių ir teisėtų interesų atstovavimo, neskatinė efektyvaus žmogiškųjų ir finansinių išteklių valdymo, efektyvesnės ir rezultatyvesnės Bendrovės veiklos.

1.3. Bendrovės direktorius neatsiskaitė steigėjui

1.3.1. Vadovo darbai: planavimas, organizavimas, vykdymas – negali apsiriboti uždaru ciklu. Vadovas privalo glaudžiai bendradarbiauti su kitais valdymo organais, teikti jiems informaciją ir ataskaitas. Bendrovės direktorius neparengė ir nepateikė valdybai svarstyti Bendrovės veiklos

²⁰ Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymo 34 str. 1 d. 4 p.

²¹ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. birželio 6 d. nutarimo Nr. 567 „Dėl savivaldybių turtinių ir neturtinių teisių įgyvendinimo savivaldybių valdomose įmonėse tvarkos aprašo patvirtinimo“ 9 p.

strategijos projekto, valdymo struktūros ir pareigybių sąrašo projektų, informacijos apie Bendrovės veiklos organizavimą, pajamų ir išlaidų sąmatų, inventorizacijos ir kitų turto pasikeitimo apskaitos duomenų, ataskaitų ūkinės, organizacinės veiklos klausimais, neteikė informacijos apie kitus Bendrovės veiklai svarbius įvykius (valdybos protokoluose tokios informacijos nėra).

1.3.2. Nuo 2019 m. sausio 1 d. Vietos savivaldos įstatymas²² numato savivaldybės valdomų įmonių ir organizacijų vadovams pareigą pateikti metinę veiklos ataskaitą savivaldybės tarybai. Bendrovės direktorius už 2018 m. Savivaldybės tarybai veiklos ataskaitos nepateikė.

1.4. Direktorius darbo užmokestis nesiejamas su veiklos rezultatais

Bendrovės valdyba renka ir atšaukia bendrovės vadovą, nustato jo atlyginimą ir kitas darbo sutarties sąlygas, tvirtina pareiginius nuostatus, skatina jį ir skiria nuobaudas²³. Vyriausybės nutarimu²⁴ rekomenduojama savivaldybėms, nustatant savivaldybės kontroliuojamų įmonių vadovų (įmonės vadovo ir jo pavaduotojų) darbo užmokesčio nustatymo tvarką, vadovautis šio nutarimo nustatytais reikalavimais, pagal kuriuos vadovų mėnesinė alga susideda iš atitinkamai nustatytų pastoviosios dalies (koeficientais) ir kintamosios dalies (priklausančios nuo įmonės veiklos rezultatų). Savivaldybė nėra nustačiusi tokios tvarkos.

1.4.1. Laimėjus konkursą 2016 m. gruodžio 1 d. į Bendrovės direktoriaus pareigas, darbo sutartyje įrašytas direktoriaus koeficientas, vadovaujantis Valdybos 2016 m. posėdžio protokolu Nr. 18. Tačiau minėto protokolo darbotvarkėje svarstytas klausimas tik dėl konkurso į direktoriaus pareigas atrankos, o koeficientas nustatytas nebuvo. 2018 m. balandžio 1 d. Bendrovės valdyba nustatė direktoriaus tik pastoviosios dalies koeficientą. Savivaldybėje nėra nustatytos valdomų uždarujų akcinių bendrovių veiklos tikslų nustatymo ir jų vertinimo tvarkos, kaip tai reikalauja Akcinių bendrovių įstatymo 37¹ straipsnis. Nustatytas darbo užmokesčio koeficientas neskatina vadovų siekti nustatytų uždavinių įgyvendinimo ir veiklos rezultatų gerinimo. Siejant darbo užmokesčio dydį su pasiekiamais rezultatais, vadovas motyvuojamas siekti gerinti įmonės veiklos rezultatus.

1.4.2. Nuo 2018 m. sausio 1 d. įsigaliojus Akcinių bendrovių įstatymo 37¹ straipsnio pakeitimams dėl bendrovių vadovų kadencijų, Bendrovės valdyba tokio klausimo nesvarstė, direktoriaus darbo sutartyje nebuvo įrašo dėl neterminuotos darbo sutarties pakeitimo į terminuotą.

2. Bendrovės viešųjų paslaugų teikimas nepakankamai reglamentuotas ir vykdomas su trūkumais

2.1. Administracijos sutarčių su Bendrove dėl viešųjų paslaugų teikimo nėra arba yra pasenusios

Įstatymai²⁵ įpareigoja savivaldybes administruoti ir užtikrinti viešųjų paslaugų teikimą gyventojams, nustatant šių paslaugų teikimo būdą, taisykles ir režimą, įgyvendinant viešųjų paslaugų teikimo priežiūrą ir kontrolę, o savivaldybės administracijos direktorių – koordinuoti ir kontroliuoti viešąsias paslaugas teikiančių subjektų darbą. Sprendimus dėl būtinumo teikti visuomenei viešąsias keleivinio kelių transporto paslaugas – vežti keleivius vietinio reguliaraus susisiekimo autobusų

²² LR Vietos savivaldos įstatymo 16 str. 2 d. 19 p.

²³ ABĮ 34 str. 2 d.

²⁴ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002-08-23 nutarimo Nr. 1341 „Dėl valstybės valdomų įmonių vadovų darbo užmokesčio“ (su vėlesniais pakeitimais) 4 p.

²⁵ LR Vietos savivaldos įstatymo 9 straipsnio 1 dalis, 29 straipsnio 8 dalies 7 punktas. Lietuvos Respublikos transporto veiklos pagrindų įstatymo 13 straipsnio 1 dalis.

maršrutais, maršrutų ar maršrutų tinklo savivaldybės administruojamoje teritorijoje organizavimo, atsižvelgdamos į savivaldybių finansines galimybes – priima, parenka vežėjus ir sudaro viešųjų paslaugų teikimo sutartis su vežėjais savivaldybių institucijos.

2.1.1. Savivaldybė su Bendrove 2000 m. gegužės 1 d. yra pasirašiusi sutartį Nr. 22 „Dėl keleivių vežiojimo kelių transporto reguliaraus susisiekimo maršrutais. Sutarties objektas – Savivaldybė – paveda bendrovei vežti keleivius Savivaldybės nustatytais reguliaraus susisiekimo autobusų maršrutais pagal patvirtintus tvarkaraščius Biržų rajone bei mieste ir atlygina Bendrovei dėl transporto lengvatų negautas pajamas pagal šios sutarties sąlygas, o Bendrovė įsipareigoja vežti šiuos keleivius Savivaldybės nustatytais sąlygomis ir tvarka. Sutarties forma ir sąlygos yra pasenusios, todėl sutartis yra keistina. Savivaldybės administracija su Bendrove dėl mokinių pavėžėjimo ir nuostolingų maršrutų kompensavimo sutarčių nėra pasirašiusi.

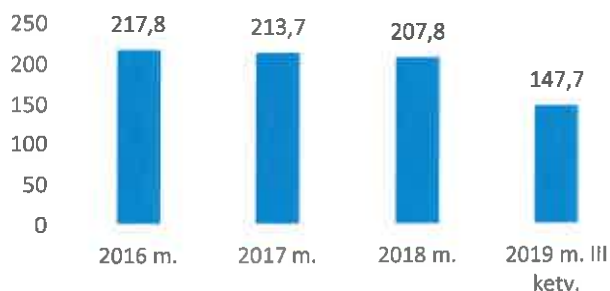
Savivaldybė Bendrovei kompensuoja iš biudžeto lėšų:

- susidariusius vietinio (miesto ir priemiestinio) reguliaraus susisiekimo maršrutų nuostolius;

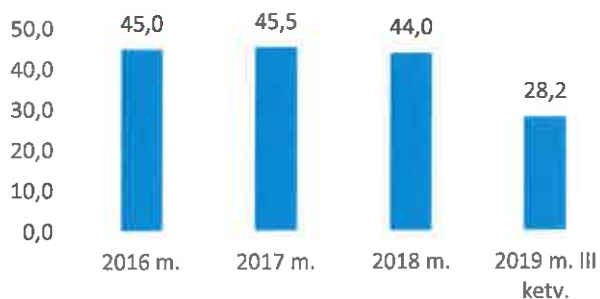
3 pav. Kompensacijos už nuostolingus maršrutus 2016–2019 m. III ketv.

- mokinių pavėžėjimo išlaidas;

4 pav. Bendrovės pajamos už mokinių pavėžėjimą

- vežėjų išlaidas (negautas pajamas), susijusias su lengvatų taikymu.

5 pav. Bendrovės pajamos už kompensuotas lengvatas

2.2. Nenustatyta sąnaudų paskirstymo tvarka, neteisingai apskaičiuojami nuostoliai už priemiesčio maršrutus

Bendrovės nuostolių, patirtų vykdant keleivinio kelių transporto viešųjų paslaugų įsipareigojimus, kompensacijos apskaičiavimas vykdomas LR susisiekimo ministro nustatyta tvarka²⁶ (toliau – Nuostolių kompensavimo tvarka).

2.2.1. Savivaldybės tarybos sprendimu²⁷ Bendrovei iš savivaldybės biudžeto lėšų kompensuojami nuostoliai, susidarę dėl būtinų keleivinio kelių transporto paslaugų teikimo visuomenei, vežant keleivius vietinio reguliaraus susisiekimo autobusų maršrutais. Minėtu sprendimu Savivaldybės administracijos direktoriui pavesta parengti ir patvirtinti kompensacijų išmokėjimo tvarką. Savivaldybės administracija yra patvirtinusi keleivių vežimo autobusais reguliariaisiais reisais vietiniais maršrutais nuostolių kompensavimo tvarkos aprašą²⁸, kuris nebeatitinka galiojančio teisinio reglamentavimo.

2.2.2. Bendrovėje per mėnesį patirtų nuostolių kompensacijų dydžiai apskaičiuojami vadovaujantis Nuostolių kompensavimo tvarka. Joje nustatyta, kad 1 km ridos savikaina nustatoma pagal vežėjo įmonės buhalterinės apskaitos duomenis, sudarytus pagal įmonės patvirtintą apskaitos politiką, bet **ne didesnė** nei ta, kuri buvo nustatyta viešųjų paslaugų teikimo sutartyje (pakitus tam tikriems rinkos veiksniams, nustatyta savikaina indeksuojama sutartyje numatytais sąlygomis). Kadangi sutartis nesudaryta, nenustatyta ir 1 km ridos savikaina. Bendrovei kompensuojama už patirtus nuostolius pagal Bendrovės kiekvieno mėnesio paskaičiuotą 1 km ridos savikainą (1 lentelė).

1 lentelė. 2018 m. 1 km ridos savikaina ir nuostolių kompensacijos dydis vietinio (priemiestinio) reguliaraus susisiekimo maršrutuose

Mėnuo	1 km ridos savikaina (Eur)	Kompensacijos dydis
Sausis	0,6816	4781,47
Vasaris	0,7573	10953,40
Kovas	0,6465	3989,09
Balandis	0,6972	5513,09
Gegužė	0,6626	2578,33
Birželis	0,8651	14510,94
Liepa	1,1663	21244,53
Rugpjūtis	1,2121	24111,51
Rugsėjis	0,7319	4665,33
Spalis	0,8162	8714,95
Lapkritis	0,8140	5376,81
Gruodis	0,7319	3224,31

Pagal Bendrovės apskaitos duomenis

Pagal duomenis, 2018 m. 1 km ridos savikaina mažiausia kovo mėn. – 0,6465 Eur, didžiausia – rugpjūčio mėn. – 1,2121 Eur, kuri padidėja beveik du kartus, kompensuojama suma gruodžio ir liepos

²⁶ Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2010 m. liepos 20 d. įsakymas Nr. 3-457 „Dėl nuostolių, patirtų vykdant keleivinio kelių transporto viešųjų paslaugų įsipareigojimus, kompensacijos apskaičiavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

²⁷ Biržų rajono savivaldybės tarybos 2009 m. vasario 27 d. sprendimas Nr. T-68 „Dėl UAB Biržų autobusų parko keleivių vežimo autobusais reguliariaisiais reisais vietiniais maršrutais nuostolių kompensavimo“.

²⁸ Biržų rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2009 m. birželio 4 d. įsakymas Nr. A-384 „Dėl keleivių vežimo autobusais reguliariaisiais reisais vietiniais maršrutais nuostolių kompensavimo tvarkos aprašo“.

mėnesiais skiriasi 7,5 karto.

2.2.3. Nuo 2017 m. rugsėjo 1 d. įsigaliojo Bendrovės reguliaraus susisiekimo maršrutų priemiestinių autobusų eismo tvarkaraštis²⁹, kuriame nustatyti maršrutų ilgiai. Bendrovė nesivadovauja minėtuose teisės aktuose nurodytais maršrutų ilgiais nuostolių kompensavimui apskaičiuoti, o skaičiuoja pagal vairuotojų kontroliniuose lapuose pateiktus nuvažiuotus kilometrus.

2.2.4. Nuostolių kompensavimo tvarkoje nustatyta, kad „nulinė rida ($M_{(0)}$) per mėnesį, reikalinga reguliaraus susisiekimo maršrutui pradėti ir baigti, t. y. rida autobusui (troleibusui) važiuojant iš garažo (stovėjimo vietos) į maršruto pradžią prieš pradedant darbą maršrute, o darbą maršrute baigus – grįžtant iš maršruto galinio punkto į garažą (stovėjimo vietą), km...“. Bendrovėje nulinei ridai apskaičiuoti įtraukiamas 5 km atstumas iki kuro kolonėlės, kada vairuotojai važiuoja į degalinę įsipilti degalų pagal kuro pirkimo čekius. Bendrovės duomenimis per 2019 m. 10 mėnesių nulinę ridą sudaro 10060 km. Bendrovėje taikoma nulinė rida nėra pagrįsta teisės aktais.

2.2.5. Bendrovėje nėra patvirtintos sąnaudų, tenkančių priemiesčio, tarpmieštinio ir užsakomiesiems maršrutams paskirstymo tvarkos. Bendrovė, teikdama nuostolių apskaičiavimo ataskaitas Savivaldybės administracijai, ne visada išskaičiuoja užsakomųjų reisų sąnaudas, kurios daro įtaką priemiesčio ir miesto faktinei 1 km ridos savikainai apskaičiuoti. Sąnaudų suma, nurodyta einamojo mėnesio Bandomajame balanse, kai kuriais atvejais neatitinka nurodomų sąnaudų skaičiuojant finansinių duomenų pagal pervežimo rūšis. Pažymyje, kurioje apskaičiuojamas Bendrovės priemiestinių maršrutų kompensacijos dydis, neteisingai nurodomos pajamos taikant lengvatas (sumos su Savivaldybės administracijai išrašomų sąskaitų sumomis nesutampa). Bendrovės darbuotoja paaiškino, kad per klaidą neįtraukiama Biržai–Panevėžys–Biržai maršrutu Panevėžio autobusų stotyje pirktų bilietų lengvatos. Atsižvelgiant į aukščiau išdėstytus faktus, negalime patvirtinti, kad nuostolių kompensavimo sumos apskaičiuotos teisingai.

2.3 Teikiami neteisingi duomenys, susiję su mokinių pavėžėjimu

Vietos savivaldos įstatyme³⁰ numatyta, kad viena iš Savivaldybių savarankiškųjų funkcijų yra bendrojo lavinimo mokyklų moksleivių, gyvenančių kaimo gyvenamosiose vietovėse, neatlygintino pavėžėjimo į mokyklą ir į namus organizavimas.

Biržų rajono savivaldybės teritorijoje esančių mokyklų mokiniai vežami, o jų kelionės išlaidos kompensuojamos Biržų rajono savivaldybės teritorijoje esančių mokyklų mokinių vežiojimo ir jų kelionės išlaidų kompensavimo nustatyta tvarka (toliau – Tvarka)³¹. Tvarkos aprašo 14 punkte numatyta, kad „Mokyklos iki rugsėjo 15 d. privalo pateikti Savivaldybės administracijos Švietimo, kultūros ir sporto skyriui, UAB Biržų autobusų parkui, VšĮ Biržų rajono socialinių paslaugų centrui mokinių, kurie važiuos UAB Biržų autobusų parko, VšĮ Biržų rajono socialinių paslaugų centro autobusais sąrašus, patvirtintus mokyklos direktoriaus parašu ir mokyklos antspaudu. Sąraše turi būti įrašyta: mokinio vardas, pavardė, gimimo metai, klasė, mokinio pažymėjimo numeris, gyvenamoji vieta, važiavimo maršrutas, mokinio važiavimo dienos (savaitėje). Pakeitus mokiniui gyvenamąją vietą, mokyklą, patikslinti sąrašai per 5 darbo dienas pristatomi į Savivaldybės administracijos

²⁹ Biržų rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2017 m. rugpjūčio 24 d. įsakymas Nr. A-760 „Dėl uždarnosios akcinės bendrovės Biržų autobusų parko reguliaraus susisiekimo maršrutų priemiestinių autobusų eismo tvarkaraščio patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais); 2018 m. spalio 2 d. įsakymas Nr. A-709.

³⁰ Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas 1994 m. liepos 7 d. Nr. I-533 (su vėlesniais pakeitimais) 6 straipsnis 7 punktą.

³¹ Biržų rajono savivaldybės tarybos 2016 m. spalio 27 d. sprendimas Nr. T-196 „Dėl Biržų rajono savivaldybės teritorijoje esančių mokyklų mokinių vežiojimo ir jų kelionės išlaidų kompensavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

Švietimo, kultūros ir sporto skyrių, UAB Biržų autobusų parką, VšĮ Biržų rajono socialinių paslaugų centrą“.

Bendrovėje direktoriaus įsakymu³² paskirtas darbuotojas – personalo specialistas, atsakingas už moksleivių vežimą lengvatinėmis sąlygomis, važiavimo vertės nustatymą pagal važiavimo atstumą, moksleivių sąrašų priėmimą iš mokyklų atstovų, kainoraščių sudarymą kiekvienai mokyklai pagal moksleivių važiavimo maršrutus ir važiavimo skaičių. Biržų rajono savivaldybės administracijoje paskirtas asmuo³³, kuris „prižiūri, kaip vykdomas mokyklų duomenų teikimas“, koordinuoja nemokamą mokinių vežimą į mokyklas ir atgal, tačiau nustatyti trūkumai parodė, kad veikla nebuvo pakankamai kontroliuojama.

2.3.1. Audito metu nustatyta, kad pažeisdama Tvarkos nuostatas Bendrovė:

- neteisingai pritaiko kilometrus maršrutams;
- nurodo neteisingą maršrutą (Pavyzdžiui: 2017 m. rugsėjo mėn. Biržų technologijų ir verslo mokymo centro duomenimis mokinyms pavežamas maršrutu Vabalninkas–Ramongaliai–Vabalninkas, kurio ilgis 3,4 km, o Bendrovės ataskaitoje nurodomas maršrutas Ramongaliai–Biržai–Ramongaliai, kurio ilgis 32,1 km);
- neteisingai skaičiuoja maršrutą (Pavyzdžiui: Biržų V. Jakubėno muzikos mokykla pateikė duomenis, kad mokinyms vyksta iš mokyklos maršrutu Biržai–Parovėja, kurio ilgis 8,6 km, o Bendrovės ataskaitoje neteisingai nurodytas maršrutas Biržai–Būginiai ir atstumas – 15,4 km);
- neteisingai priskaito moksleivių važiavimo kartus per mėnesį;
- nustatyta atvejų, kada neteisingai pritaikomas tarifas skaičiuojant už pavėžėjimą priemiestiniu maršrutu, patvirtinto Savivaldybės tarybos sprendimu³⁴;
- neteisingai paskirsto pajamas pagal maršrutus (Pavyzdys. Maršrutu Biržai–Germaniškis per Sodeliškius, Legailius (12.20), kuris vyksta tik šeštadieniais, skaičiuojant priemiestinių maršrutų nuostolių dydį, nurodomos pajamos iš moksleivių vežimo, nors pagal Tvarką šeštadieniniuose reisuose mokiniai nevežami. Darbuotoja paaiškino, kad šios pajamos nurodytos neteisingai, ir turėtų būti priskirtos prie 14.55 val. maršruto, kuris vyksta darbo dienomis.).

Audito metu Bendrovė geranoriškai reagavo į pastabas ir ištaisė aukščiau nurodytus neatitikimus.

-negalėjo paaiškinti, kodėl taikomas 0,102 Eur Bendrovės keleivių vežimo autobusais, šiuo atveju, pavežamų mokinių reguliariaisiais reisais vietinio susisiekimo maršrutais tarifas miesto teritorijoje (Rinkuškiai, Astravas);

- nesilaiko Transporto lengvatų įstatymo ir Biržų rajono savivaldybės tarybos sprendimu patvirtinto tvarkos aprašo nuostatų, kuriose nustatyta, kad Biržų rajono savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklų 9–12 klasių mokiniai, naudodamiesi Lietuvos Respublikos transporto lengvatų įstatyme numatytais lengvatomis, gali važiuoti į bendrojo ugdymo mokyklą ir iš jos į namus iki 40 km atstumu mokyklos darbo dienomis, o gyvenantys šių mokyklų bendrabučiuose ir sekmadieniais arba mokslo savaitės pradžioje ir pabaigoje važiuoti keleiviniu transportu Mokinio pažymėjime nurodytu maršrutu, nes apskaičiuoja kompensaciją už mokinių pavėžėjimą viršijant 40 km atstumą;

-neaišku, kokių pagrindų remiasi apskaičiuodama kelių maršrutų atstumo vidurkį.

Biržų rajono savivaldybės administracijos švietimo, kultūros ir sporto skyrius:

³² UAB Biržų autobusų parko direktoriaus 2017 m. spalio 24 d. įsakymas Nr. V-109 „Dėl skyrimo atsakingais“.

³³ Biržų rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2018 m. gruodžio 27 d. įsakymas Nr. A-948 „Dėl Biržų rajono savivaldybės administracijos švietimo, kultūros ir sporto skyriaus pareigybų aprašymų“.

³⁴ Biržų rajono savivaldybės tarybos 2015 m. rugsėjo 29 d. sprendimas Nr. T-205 „Dėl UAB Biržų autobusų parko keleivių vežimo autobusais reguliariaisiais reisais vietinio susisiekimo maršrutais tarifų“.

-nesuderino įstaigų teikiamos informacijos apie mokinių pavėžėjimą su Bendrovei teikiamais duomenimis;

-neužtikrino, kad įstaigos apie pavežamus mokinius laiku pateiktų patikslinimus, neanalizavo mokyklų pateiktų ataskaitų. Netikrinama ir nesuderinama informacija dėl mokinių pavėžėjimo tarp įstaigų.

Savivaldybės įstaigos:

-nurodė netikslius duomenis Bendrovei ir Švietimo, kultūros ir sporto skyriui.

Pavyzdys. Tikrinant už 2019 m. rugsėjo mėn. trys įstaigos nepateikė patikslintų duomenų apie mokinių pavėžėjimą Švietimo, kultūros ir sporto skyriui. Šiuo atveju, audito metu atsižvelgta į žodines pastabas ir patikslinta informacija, Biržų rajono savivaldybės administracijos švietimo, kultūros ir sporto skyriui pateikė 2019 m. lapkričio mėn.).

2.3.2. Bendrovės apskaičiuotos pajamos už mokinių pavėžėjimą pagal jai mokyklų pateiktą Ataskaitų duomenis atitinka Administracijai PVM sąskaitose faktūrose pateiktas sumas. Tačiau nekontroliuojama, ar mokiniai faktiškai važiuoja mokslo metų dienomis. Pajamos priskaitomos ne pagal faktą, kiek kartų važiuoja mokiniai į mokyklą ar iš mokyklos, o pagal atitinkamo mėnesio mokslo (darbo) dienas. Ar mokiniai važiuoja, ar jie nevažiuoja į mokyklą ar iš mokyklos, vis tiek žymima kaip važiavimo kartai ir už tas dienas priskaičiuojamos pajamos.

2.3.3. Biržų rajono savivaldybės teritorijoje esančių mokyklų mokinių vežiojimo ir jų kelionės išlaidų kompensavimo tvarkos apraše 16 p. numatyta, kad „Biržų rajono savivaldybės formaliojo ir neformaliojo vaikų švietimo įstaigų mokiniai UAB Biržų autobusų parko reguliaraus susisiekimo autobusais, specialiųjų reisų autobusais vežami pateikus Mokinio pažymėjimą su nurodytu maršrutu. Mokyklų autobusais vežami nemokamai“. Tokiu atveju mokinys turi du Mokinio pažymėjimus. Tačiau tarp neformaliojo ir formaliojo vaikų švietimo įstaigų nėra suderinama, kad mokiniai, kurie lanko formaliojo ir neformaliojo vaikų švietimo įstaigas, į neformaliojo švietimo įstaigas vyksta iš mokyklos, o ne iš namų.

Biržų rajono savivaldybės teritorijoje esančių mokyklų mokinių vežiojimo ir jų kelionės išlaidų kompensavimo tvarkos aprašas keistinas. Audito metu atsižvelgta į pateiktas žodines pastabas ir Švietimo, kultūros ir sporto skyrius 2019 m. lapkričio mėn. parengė, o Biržų rajono savivaldybės taryba sprendimu³⁵ patvirtino Biržų rajono savivaldybės teritorijoje esančių mokyklų mokinių vežimo organizavimo ir jų vežimo išlaidų kompensavimo tvarkos aprašą.

2.4. Netikrinamos vežėjo išlaidų, susijusių su lengvatų taikymu, ataskaitos

Audito metu vertinome Savivaldybės administracijos vežėjų išlaidų (negautų pajamų), susijusių su lengvatų taikymu, kompensavimo tvarkos atitiktį Lietuvos Respublikos bei lokalių teisės aktų nuostatomis; transporto kompensacijoms skirtų Savivaldybės biudžeto lėšų panaudojimą; Savivaldybės sutarties³⁶ su UAB Biržų autobusų parko dėl išlaidų (negautų pajamų) už lengvatinių keleivių vežimą reguliaraus susisiekimo autobusų maršrutais kompensavimo sąlygų laikymąsi; ar Savivaldybės administracijos iš Bendrovės gautų duomenų patikrinimui taikytos kontrolės procedūros, 2016–2019

³⁵ Biržų rajono savivaldybės tarybos 2019 m. lapkričio 21 d. sprendimas Nr. T-250 „Dėl Biržų rajono savivaldybės teritorijoje esančių mokyklų mokinių vežimo organizavimo ir jų vežimo išlaidų kompensavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

³⁶ Biržų rajono savivaldybės ir UAB Biržų autobusų parko 2000 m. gegužė 1 d. sutartis Nr. 22 „Dėl keleivių vežiojimo kelių transporto reguliaraus susisiekimo maršrutais“.

m. III ketv. išlaidų (negautų pajamų), susijusių su transporto lengvatų taikymu, kompensavimo (atlyginimo) apskaičiavimą, jį pagrindžiančių Bendrovės ataskaitų ir kitų duomenų teisingumą.

Asmenų, kuriems teikiamos važiavimo keleiviniu transportu lengvatos, kategorijas, lengvatų rūšis, išlaidų keleiviniam transportui kompensavimą ir vežėjų išlaidų (negautų pajamų), susijusių su lengvatų taikymu, kompensavimo (atlyginimo) tvarką bei šaltinius nustato Lietuvos Respublikos transporto lengvatų įstatymas³⁷ (toliau – Transporto lengvatų įstatymas). Teisę įsigyti vienkartinį arba terminuotą vardinį važiavimo vietinio (miesto) reguliaraus susisiekimo autobusais bilietą su 50 proc. ar 80 proc. nuolaida turintys asmenys nurodyti Transporto lengvatų įstatymo 5 str. 1, 2, 5, 6 d. (3 priedas).

2.4.1. Biržų rajono savivaldybės tarybos sprendimu³⁸ nustatyti Bendrovės keleivių vežimo autobusais reguliariaisiais reisais vietinio susisiekimo maršrutais tarifai ir lengvata galinčių naudotis asmenų sąrašas atitinka Transporto lengvatų įstatymo nuostatas, tačiau Bendrovė už terminuotą mėnesinį važiavimo bilietą mokiniui taiko įkainį 3,48 Eur, o minėtame Tarybos sprendime patvirtintas įkainis – 3,50 Eur.

2.4.2. Vadovaudamasi Transporto lengvatų įstatymo 4 str. 2 d., 7 str. 5 d. ir 8 str., Lietuvos Respublikos Vyriausybė patvirtino Keleivinio transporto vežėjų išlaidų (negautų pajamų), susijusių su transporto lengvatų taikymu, kompensavimo (atlyginimo) tvarkos aprašą³⁹ (toliau – Kompensavimo tvarkos aprašas), kuriame nustatyta keleivinio transporto vežėjų išlaidų (negautų pajamų), susijusių su transporto lengvatų, nustatytų Transporto lengvatų įstatyme, taikymu, kompensavimo (atlyginimo) tvarka. Minėto tvarkos aprašo 7 p. numato, kad neatitinkančios, nevisiškai užpildytos, nepasirašytos, su skaičiavimo ir kitokiomis įforminimo klaidomis pateiktos ataskaitos, įvertinus visų vežėjų to paties ataskaitinio mėnesio ataskaitas, per 3 darbo dienas grąžinamos (nurodžius priežastis raštu) vežėjui, kuris gali jas ištaisyti ir pateikti kartu su kito ataskaitinio kalendorinio mėnesio ataskaitomis. Nustatyta, kad savivaldybės administracija nepakankamai tikrina sumas, kurias kompensuoja, ataskaitose pasitaikę skaičiavimo klaidų, kurios nebuvo grąžintos ir ištaisytos.

2.4.3. Kompensavimo tvarkos aprašo 9 p. numatyta, kad „Savivaldybės arba jų įgaliotos įstaigos, nustačiusios, kad per ataskaitinį kalendorinį mėnesį vežėjui dėl transporto lengvatų kompensuota (atlyginta) daugiau, negu turėjo būti kompensuota (atlyginta), nedelsdamos apie tai raštu informuoja vežėją, o permokėta turėtų išlaidų (negautų pajamų) dėl transporto lengvatų kompensacijos (atlyginimo) suma išskaičiuojama iš ateinančio (-ių) ataskaitinio (-ių) kalendorinio (-ių) mėnesio (-ių) kompensuotinos (-ų) (atlygintinos (-ų) sumos (-ų)“. Pastebėta, kad 2019 m. gegužės 31 d. su klaidomis išrašyta PVM sąskaita faktūra, 324,67 Eur didesnei sumai. Savivaldybė per ataskaitinį kalendorinį mėnesį Bendrovei dėl transporto lengvatų kompensavo daugiau, negu turėjo būti kompensuota, o permokėta suma išskaičiuota iš ateinančio ataskaitinio kalendorinio mėnesio kompensuotinos sumos, tačiau apie tai raštu neinformavo Bendrovės, kaip tai numatyta Kompensavimo tvarkos apraše.

2.4.4. Savivaldybės sudaryta sutartis⁴⁰ su UAB Biržų autobusų parku dėl išlaidų (negautų pajamų) už lengvatinį keleivių vežimą reguliaraus susisiekimo autobusų maršrutais kompensavimo iš

³⁷ Lietuvos Respublikos transporto lengvatų įstatymas, 2000-03-30 Nr. VIII-1605 (su vėlesniais pakeitimais).

³⁸ Biržų rajono savivaldybės tarybos 2015 m. rugsėjo 29 d. sprendimas Nr. T-205 „Dėl UAB Biržų autobusų parko keleivių vežimo autobusais reguliariaisiais reisais vietinio susisiekimo maršrutais tarifų“.

³⁹ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2000-04-28 nutarimas Nr. 478 „Dėl Lietuvos Respublikos transporto lengvatų įstatymo įgyvendinimo“ (su vėlesniais pakeitimais).

⁴⁰ Biržų rajono savivaldybės ir UAB Biržų autobusų parko 2000 m. gegužės 1 d. sutartis Nr. 22 „Dėl keleivių vežiojimo kelių transporto reguliaraus susisiekimo maršrutais“.

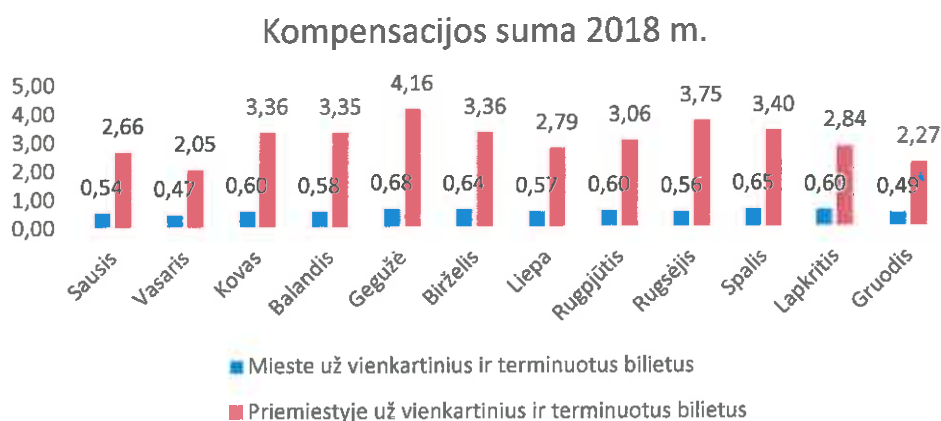
dalies atitinka teisės aktų nustatytus reikalavimus, nes nuo sutarties sudarymo, 2000 m. gegužės 1 d., ji nebuvo keista ar papildyta, todėl tikslinga ją atnaujinti.

2.4.5. Sutikrinus Bendrovės kasos aparatų kontrolines juostas, bilietų pardavimo žiniaraščius ir kitus dokumentus, kurių pagrindu sudarytos ataskaitos apie parduotus su nuolaida važiavimo vietinio (miesto ir priemiesčio) reguliaraus susisiekimo autobusais bilietus, neatitikimų nenustatyta, tačiau patikrinus Bendrovės parko priemiesčio vietinio susisiekimo kontrolės lapus, pastebėta, kad priemiesčio maršrutu važiuojama po miestą.

Pavyzdys. 2019 m. sausio 3 d. 5 val. 55 min. autobusas važiuoja maršrutu Biržai–Latveliai, tada grįžta iš Latvelių ir nuo 7 val. 32 min. iki 10 val. 08 min. važiuoja maršrutu po miestą. Uždirbtos pajamos važiuojant miesto maršrutu nėra atskiriamos nuo priemiesčio pajamų. Vairuotojai dirbdami maršrutu po miestą kasos aparo duomenis perjungia teisingai į kitą mokesčio tarifą, t. y. po miestą bilieto kaina 0,5 Eur. Kasininkė suvesdama kasos aparato čekio duomenis išskiria atskirai miesto pajamas nuo priemiesčio pajamų ir užrašo, tačiau buhalterinėje apskaitoje tos pajamos priskaitomos kaip priemiesčio pajamos.

Tvirtinant 2018 metų Savivaldybės biudžetą⁴¹ bei 2018–2020 metų strateginį veiklos planą⁴², Socialinės paramos ir sveikatos apsaugos paslaugų kokybės ir prieinamumo gerinimo programos (Nr. 2) priemonei „Organizuoti keleivių ir socialiai išskirtinų gyventojų grupių pavėžėjimą ir kelių transporto vežėjų važiavimo išlaidų kompensavimą“ vykdyti buvo numatyta 46,2 tūkst. Eur asignavimų. Biudžeto išlaidų sąmatos vykdymo ataskaitų (Savivaldybės biudžeto lėšos finansavimo šaltinis) 2018 m. gruodžio 31 d. duomenimis (forma Nr. 2) per 2018 m. keleivinio transporto vežėjų išlaidų (negautų pajamų) už lengvatinių keleivių vežimą kompensacijoms panaudota 46,2 tūkst. Eur asignavimų.

2018 m. Bendrovė išlaidų (negautų pajamų) kompensavimui Savivaldybei pateikė sąskaitų faktūrų 44,0 tūkst. Eur sumai. Įvertinus 2018 m. ir 2019 m. III-jų ketvirčių ataskaitų duomenis apie mieste taikomų transporto lengvatų kompensacijas, matyti, kad visus metus bendras kompensacijos poreikis liko stabilus. Priemiesčio taikomų transporto lengvatų kompensacijų poreikis per metus svyruoja: žymiai sumažėja vasario mėn., o didžiausias – gegužės mėn. (6 pav.).

6 pav. Kompensacijos dydžio dinamika 2018 metais

⁴¹ Biržų rajono savivaldybės tarybos 2018 m. vasario 20 d. sprendimas Nr. T-16 „Dėl Biržų rajono savivaldybės 2018 metų biudžeto patvirtinimo“ (2018 m. gruodžio 20 d. sprendimo T-248 redakcija).

⁴² Biržų rajono savivaldybės tarybos 2018 m. vasario 20 d. sprendimas Nr. T-17 „Dėl Biržų rajono savivaldybės tarybos 2018-2020 metų strateginio veiklos plano patvirtinimo“ (2018 m. gruodžio 20 d. sprendimo Nr. T-247 redakcija).

3. Bendrovės veikloje nustatyti trūkumai

3.1. Nepakankamai analizuojami keleivių srautai maršrutuose

Vietinio (miesto ir priemiestinio) reguliaraus susisiekimo maršrutai nustatomi, keičiami ir panaikinami atitinkamos savivaldybės institucijos arba jos įgaliotos įstaigos iniciatyva⁴³, Savivaldybės administracijos direktorius patvirtino⁴⁴ ir tikslino visuomenei būtinų maršrutų sąrašus.

Analizavome Bendrovės 2019 m. sausio–liepos mėn. pateiktų nuostolių kompensacijų apskaičiavimo pagal maršrutus suvestinių duomenis, kad išsiaiškintume maršrutuose surenkamas mažiausias pajamas ir pervežamų keleivių skaičių.

3.1.1. Pagal Bendrovės reguliaraus susisiekimo maršrutų priemiestinių autobusų eismo tvarkaraštį⁴⁵ nustatyta, kad reisas Biržai–Naujosios kapinės moksleivių atostogų metu važiuoja 11.30 (Pr, K) ir 18.00 (A, P), tačiau patikrinus vykdomus priemiestinius maršrutus, nustatyta, kad toks reisas vykdomas tik moksleivių vasaros atostogų metu, todėl priemiestinių autobusų eismo tvarkaraštis turi būti patikslintas.

3.1.2. Nėra apibrėžtas maršrutų vykdymas švenčių dienomis. Pavyzdžiui. Patvirtinti maršrutai nebuvo vykdomi 2018 m. gruodžio mėn. Kalėdų švenčių dienomis, tačiau 2019 m. liepos 6 d. (Valstybinės šventės metu) reisai vykdomi buvo. Bendrovės vadovybė paaiškino, kad reguliaraus susisiekimo maršrutų priemiestinių ir miesto autobusų eismas švenčių dienomis vykdomas pagal Lietuvos transporto saugos administracijos transporto veiklos reguliavimo skyriaus raštą, kuris nurodo, kaip Bendrovei organizuoti tolimojo susisiekimo maršrutų autobusų eismą švenčių metu.

3.1.3. Atrinkome 6 maršrutus, kurie vykdomi 2019 m. sausio–liepos mėn., o surenkamos pajamos reiso metu dažnai būna 0 Eur. Analizavome kiekvienos dienos surenkamas pajamas bei keleivių intensyvumą. Nustatėme, kad pervežamų keleivių skaičius maršrute nuo 0 iki 82 keleivių per mėnesį, vidutiniškai nuo 1 iki 6 keleivių reise (4 priedas). Maršrutu Biržai–Skrebiškiai–Papilys (14.00 val.), kuris vyksta I ir IV mėn. ketvirtadieniais visais metų mėnesiais, reiso metu pervežama daugiausiai 2 keleiviai (balandžio, gegužės ir liepos mėnesiais keleivių skaičius buvo 0), o šio reiso didžiausios pajamos tesiekia 3,25 Eur. Nustatyta, kad maršruto Biržai–N.Radviliškis per Medeikius (17.20) DD nuostolis per 1 mėn. yra virš 700 Eur, tuo tarpu maršruto Biržai–N.Radviliškis per Medeikius (16.00) DD nuostolis per 1 mėn. nesiekia 300 Eur. Audito metu buvo paaiškinta, kad 17.20 val. maršrutas reikalingas darbuotojams po darbo valandų grįžti į namus, tačiau šis maršrutas moksleivių atostogų metu nevažiuoja.

3.1.4. Per 2019 m. atliktas tik vieno maršruto priemiestinių autobusų eismo tvarkaraštyje pakeitimas⁴⁶. Bendrovė, teikdama tvirtinti visuomenei būtinų maršrutų sąrašą ir reisų skaičių per savaitę, nepakankamai analizuoja keleivių srautų intensyvumą, susidarancius nuostolius maršrutuose, nepakankamai įvertinama finansinė našta, tenkanti Savivaldybei kompensuojant nuostolingus maršrutus. Savivaldybė nėra nustačiusi tvarkos, kuria vadovaujantis būtų priimami sprendimai dėl

⁴³ LR Susisiekimo ministro 2006 m. vasario 14 d. įsakymu Nr. 3-62 patvirtintų Leidimų vežti keleivius reguliaraus susisiekimo kelių transporto maršrutais išdavimo taisyklių 10 punktas.

⁴⁴ Biržų rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2016-12-01 įsakymas A-1073; 2017-08-24 įsakymas A-760 (su vėlesniais pakeitimais); 2018-08-29 įsakymas A-624; 2018-10-02 įsakymas A-709 (su vėlesniais pakeitimais).

⁴⁵ Biržų rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2018 m. spalio 2 d. įsakymas Nr. A-709 „Dėl Uždarnosios Akcinės Bendrovės Biržų autobusų parko reguliaraus susisiekimo maršrutų priemiestinių autobusų eismo tvarkaraščio patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais).

⁴⁶ Biržų rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2019 m. kovo 14 d. įsakymas Nr. A-219 „Dėl Biržų rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2018 m. spalio 2 d. įsakymo Nr. A-709 „Dėl Uždarnosios akcinės bendrovės Biržų autobusų parko reguliaraus susisiekimo maršrutų priemiestinių autobusų eismo tvarkaraščio patvirtinimo“ pakeitimo“.

visuomenei būtinų maršrutų organizavimo tikslingumo, nenustatyti visuomenei būtinų maršrutų organizavimo tikslingumo kriterijai.

3.2. Sąskaitų planas nepatvirtintas, apskaitos politika neatnaujinta

Uždarnosios akcinės bendrovės buhalterinės apskaitos tvarkymą ir finansinių ataskaitų sudarymą reglamentuoja Įstatymai⁴⁷ bei verslo apskaitos standartai. Vadovas turi patvirtinti apskaitos politiką⁴⁸ ir savo poreikiams pritaikytą sąskaitų planą, atsižvelgdamas į:

- patvirtintą pavyzdinį sąskaitų planą⁴⁹;
- konkrečias sąlygas, veiklos pobūdį ir vadovaudamasis verslo apskaitos standartais, reglamentuojančiais apskaitą ir finansinę atskaitomybę.

3.2.1. Bendrovėje nėra užtikrinamas apskaitos tvarkymas vadovaujantis teisės aktais:

- Naudojamas Bendrovės sąskaitų planas vadovo nepatvirtintas;
- 2017 metais patvirtinta apskaitos politika⁵⁰ neatnaujinta Bendrovei pradėjus nuo 2018 m. tvarkyti buhalterinę apskaitą buhalterinės apskaitos programa „Rivilė“;
- Apskaitos politikoje nurodytos Bendrovės apskaitai tvarkyti subsąskaitos dalinai neatitinka sąskaitų plano bei apskaitos registruose naudojamų sąskaitų.

3.2.2. Lietuvos Respublikos Pelno mokesčio įstatymo (toliau – Įstatymas) 2001 m. gruodžio 20 d. Nr. IX-675 (su vėlesniais pakeitimais) 18 str. 2 p. numatyta, kad „Vienetas pats nusistato (pasirenka) ilgalaikio turto nusidėvėjimo arba amortizacijos laikotarpį, **ne trumpesnį negu** nustatyti šio Įstatymo 1 priedėlyje ilgalaikio turto nusidėvėjimo arba amortizacijos normatyvai (metais), ir likvidacinę vertę, ne didesnę kaip 10 procentų įsigijimo kainos“. Bendrovės direktorės įsakymu patvirtintoje⁵¹ apskaitos politikoje 8 skyriuje „Normos ir normatyvai“ nustatyti ilgalaikio turto nusidėvėjimo normatyvai metais, iš dalies atitinka minėto įstatymo 1 priedėlyje nustatytus ilgalaikio turto nusidėvėjimo arba amortizacijos normatyvus. Palyginimą pateikiame 2 lentelėje.

Ilgalaikio turto grupė	Ilgalaikio turto nusidėvėjimo normatyvai pagal LR Pelno mokesčio įstatymo 1 priedelį (metais)	Bendrovės apskaitos politikoje nustatyti normatyvai (metais)
Programinė įranga	3	3
Pastatai ir statiniai	15	15-40
Mašinos ir įrenginiai	8	5-8
Autobusai	4	4-10
Kompiuterinė technika	3	3
Baldai	6	-

Bendrovės ilgalaikiam materialiajam turtui „Pastatai ir statiniai“ nusidėvėjimo normatyvas taikomas 8 metai, „Baldai“ – 4 metai. Bendrovėje patvirtinti ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimo

⁴⁷ LR Įmonių finansinės atskaitomybės įstatymo Nr. IX-575 (su vėlesniais pakeitimais); LR Buhalterinės apskaitos įstatymas, 2001-11-06 Nr. IX-574 (su vėlesniais pakeitimais).

⁴⁸ Apskaitos politika – tai apskaitos principai, apskaitos metodai ir taisyklės, skirti ūkio subjekto apskaitai tvarkyti ir finansinėms ataskaitoms sudaryti.

⁴⁹ Audito ir apskaitos tarnybos direktoriaus 2015 m. balandžio 13 d. įsakymas Nr. VAS-15 „Dėl pavyzdinio sąskaitų plano patvirtinimo“ (galioja nuo 2016-01-01).

⁵⁰ UAB Biržų autobusų parkas direktoriaus 2017 m. spalio 24 d. įsakymas Nr. V-108.

⁵¹ UAB Biržų autobusų parkas direktoriaus 2016 m. liepos 5 d. įsakymas Nr. V-58 „Dėl bendrovės apskaitos politikos patvirtinimo“.

normatyvai tik iš dalies atitinka teisės aktais⁵² nustatytus normatyvus, todėl negalėjome vertinti ilgalaikio turto priskyrimo nustatytoms turto grupėms, jo nusidėvėjimo skaičiavimo teisingumo.

Bendrovės apskaitos politikoje nėra apspręsta kokių principu taikomi skirtingi ilgalaikio turto nusidėvėjimo normatyvai (pvz. autobusui galima taikyti amortizacijos normatyvą nuo 4 iki 10 metų).

3.3. Darbo organizavimas ir personalo valdymas turi trūkumų

Audito metu laikėmės nuostatos, kad darbo organizavimo sistema efektyvi, jeigu:

- darbo organizavimo ir apmokėjimo procesai tinkamai reglamentuoti Bendrovės vidaus teisės aktais ir priimami savalaikiai sprendimai dėl darbo organizavimo pokyčių;
- patvirtinta Bendrovės valdymo struktūra ir pareigybės⁵³;
- pareigybės atitinka Bendrovės veiklos pobūdį, pareiginiai nuostatai parengti pagal teisės aktų reikalavimus, su jais pasirašytinai supažindinti darbuotojai;
- darbo užmokestis, priedai, priemokos apskaičiuojami ir mokami vadovaujantis teisės aktų ir Bendrovės vidaus dokumentų reikalavimais⁵⁴;
- darbuotojai aprūpinti pažangiomis priemonėmis, darbe taikomos šiuolaikinės technologijos.

3.3.1. Vidaus tvarką ir darbo apmokėjimą reglamentuojantys dokumentai tobulintini

Bendrovės kolektyvinės sutarties 4 priedo „Darbo apmokėjimo sistema“ nurodyti: darbuotojų grupės pagal pareigybes ir kvalifikaciją bei darbo užmokesčio dydžiai (minimalus ir maksimalus), papildomo apmokėjimo (priedų ir priemokų) skyrimo pagrindai; aptartos premijavimo sąlygos ir Bendrovėje taikomos finansinės išskaitos iš darbo užmokesčio, tačiau nesilaikoma DK 120 str. 3 d. nuostatos, kuri įpareigoja darbdavį patvirtinti darbo laiko apskaitos žiniaraščio formą. Minėtos darbo apmokėjimo sistemos 6.1 p. nustatyta, kad „darbo laikas fiksuojamas ir jo apskaita tvarkoma pagal darbdavio patvirtintos formos darbo laiko apskaitos žiniaraščius“, Bendrovėje direktoriaus įsakymu⁵⁵ už darbo laiko apskaitos žiniaraščio pildymą paskirti atsakingi darbuotojai, tačiau nesivadovauta minėtų teisės aktų nuostatomis, nes pildomi darbo laiko apskaitos žiniaraščiai darbdavio nėra patvirtinti.

Bendrovės kolektyvinės sutarties III skyriuje 27 p. nurodyta, kad „Administracijos darbuotojų darbas, išskyrus bilietų kasininko pareigybę, viršijantis nustatytą darbo trukmę, netaikomas viršvalandiniu darbu. Administracijos darbuotojams, dirbant viršvalandinį darbą mokamas įprastas darbo sutartyje numatytas atlyginimas už darbą“ ir kolektyvinės sutarties 4 priedo „Darbo apmokėjimo sistema“ 4.6 p. numatyta, kad „administracijos darbuotojams, išskyrus bilietų kasininko pareigybę, už darbą poilsio ar švenčių dieną, darbą naktį ir viršvalandžius, mokama kaip už darbą įprastiniu darbo laiko režimu“, tai prieštarauja DK 144 straipsnio nuostatomis ir blogina darbuotojo padėtį. Paprastai kolektyvinėje sutartyje šalys nustato darbuotojų darbo, socialines ir ekonomines sąlygas bei garantijas. Darbo Kodekso 193 straipsnio 3 dalis leidžia tam tikrą išimtį – kolektyvinėse sutartyse, sudaromose nacionaliniu, šakos ar teritoriniu lygmeniu, įtvirtintomis darbo teisės normomis galima nukrypti nuo DK ar kitose darbo teisės normose nustatytų imperatyvių taisyklių, išskyrus taisykles, susijusias su

⁵² LR Pelno mokesčio įstatymo 2001-12-20 Nr. IX-675, (su vėlesniais pakeitimais), 18 str. 2 d.

⁵³ LR Akcinių bendrovių įstatymo 34 str. 1 d. 4 p.

⁵⁴ LR Darbo kodekso XII-2603, 26, 27, 33, 34, 120, 140, 206 str.; LR Darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymo IX-1672, 33 str. 2 d.; UAB Biržų autobusų parkas direktoriaus ir profesinės sąjungos „Solidarumas“ pirmininko kolektyvinės sutarties 4 priedas „Darbo apmokėjimo sistema“.

⁵⁵ UAB Biržų autobusų parko direktoriaus 2017 m. spalio 26 d. įsakymas Nr. V-116 „Dėl darbo laiko apskaitos žiniaraščių pildymo“

maksimaliuoju darbo ir minimaliuoju poilsio laiku, darbo sutarties sudarymu ar pasibaigimu, minimaliuoju darbo užmokesčiu, darbuotojų sauga ir sveikata, lyčių lygybe ir nediskriminavimu kitais pagrindais, jeigu kolektyvine sutartimi pasiekama darbdavio ir darbuotojų interesų pusiausvyra. Pažymėtina, kad bet kuriuo atveju kolektyvinė sutartis gali gerinti darbuotojų padėtį, palyginti su ta, kuri nustatyta darbo kodekse ar kitose darbo teisės normose.

Pastebėta, kad su personalo valdymo klausimais susiję įsakymai rengiami kaip teisinio reguliavimo ir veiklos organizavimo dokumentai, pavyzdžiui: įsakymai susiję su darbuotojų darbo užmokesčiu (išskaitos), įsakymai dėl papildomo darbo ir apmokėjimo rengiami kaip veiklos įsakymai, nesivadovauta Bendrųjų dokumentų saugojimo terminų rodykle⁵⁶.

3.3.2. Nėra patvirtinto etatų sąrašo bei dalies darbuotojų pareiginių nuostatų

Vadovaujantis Lietuvos profesijų klasifikatoriumi ir jame nustatyta hierarchine struktūra Bendrovėje direktoriaus įsakymu⁵⁷ 2017 m. gruodžio 29 d. buvo nurodyta pakeisti šių pareigybių pavadinimus:

- iš remonto darbų inžinieriaus į techninio skyriaus viršininko;
- iš darbo ir priešgaisrinės saugos specialisto į saugos specialistą;
- iš vyresniojo transporto techniko į planavimo techniką;
- iš apskaitininko-buhalterio į apskaitininko;
- iš bilietų kasos kasininko į bilietų kasininką;
- iš automobilių mechaniko į tiekėjo mechaniką;
- iš suvirintojo elektra ir dujomis į suvirintoją;
- iš pagalbinių patalpų valytojo į valytojo;
- iš automobilių (variklių) remonto šaltkalvio į šaltkalvį (variklių);
- iš automobilių remonto šaltkalvio ir šaltkalvio-remontininko į šaltkalvį ir šaltkalvį (elektriką);
- iš mechaninių dirbtuvių techniko į budintį dispečerį;
- iš vairuotojo-konduktoriaus į vairuotoją.

Aukščiau išvardintų pareigybių nei pareigybių nuostatai, nei pareigybių pavadinimai nebuvo pakeisti, o pareiginių nuostatų pareigybėms: darbo ir priešgaisrinės saugos specialisto, automobilių mechaniko, suvirintojo elektra ir dujomis, pagalbinių patalpų valytojo, automobilių remonto šaltkalvio ir šaltkalvio-remontininko, Bendrovė audito metu nepateikė.

Ne visų darbuotojų darbo sutartyse nurodytas pareigų pavadinimas atitinka pareiginių nuostatų pavadinimą.

Bendrovėje 2016 metų pradžioje dirbo 73 darbuotojai (Administracijoje – 12; Transporto skyriuje – 39; Techniniame skyriuje – 22), per 2016 metus priimta 19 darbuotojų, o atleista 21 darbuotojas.

2017 metų pradžioje – 71 darbuotojas (Administracijoje – 12; Transporto skyriuje – 38; Techniniame skyriuje – 21), per 2017 metus priimta 16 darbuotojų, o atleista – 20.

2018 metų pradžioje dirbo 67 darbuotojai (Administracijoje – 11; Transporto skyriuje – 35; Techniniame skyriuje – 21), per 2018 metus priimta 13 darbuotojų, o atleista 21 darbuotojas.

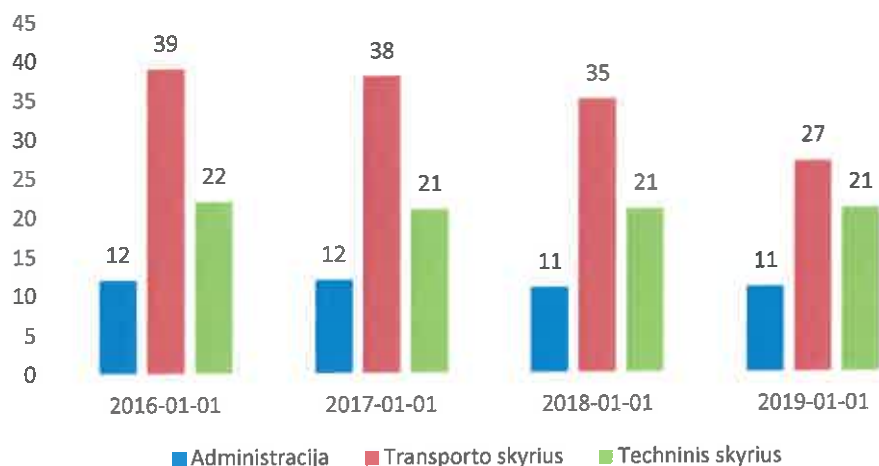
⁵⁶ Lietuvos vyriausiojo archyvaro 2011 m. kovo 9 d. įsakymas Nr. V-100 „Dėl bendrųjų dokumentų saugojimo terminų rodyklės patvirtinimo“ su vėlesniais pakeitimais.

⁵⁷ UAB Biržų autobusų parkas direktoriaus 2017 m. gruodžio 29 d. įsakymas Nr. V-139 „Dėl darbo užmokesčio dydžio ir pareigybių pavadinimų pakeitimo“.

2019 metų pradžioje dirbo 59 darbuotojai (Administracijoje – 11; Transporto skyriuje – 27; Techninis skyrius – 21), iki 2019 m. rugsėjo 30 d. priimta 10 darbuotojų, o atleista 11 darbuotojų.

Bendrovėje 2016–2019 metais dirbo vidutiniškai 14 darbuotojų, o atleista – 18 darbuotojų, darbuotojų kaitą lėmė laikinai priimami ir atleidžiami darbuotojai pagal terminuotas darbo sutartis, pastoviai dirbančių darbuotojų ligos laikotarpiai.

Bendrovėje bendras darbuotojų skaičius analizuojamu laikotarpiu kasmet mažėja. Administracijoje ir techniniame skyriuje darbuotojų skaičius beveik nesikeičia, o transporto skyriuje nuo 2016 metų sumažėjo 12 darbuotojų (7 pav.).

7 pav. UAB Biržų autobusų parko darbuotojų struktūra 2016–2019 m.

Palyginus Bendrovės duomenis su apskrities mažųjų savivaldybių autobusų parkuose dirbančių darbuotojų duomenimis, pastebėta kad Pasvalio rajono savivaldybės gyventojų skaičiaus rodiklis ir savivaldybės plotas panašus į Biržų rajono savivaldybės, tačiau Biržuose darbuotojų skaičius Bendrovėje žymiai didesnis (3 lentelė).

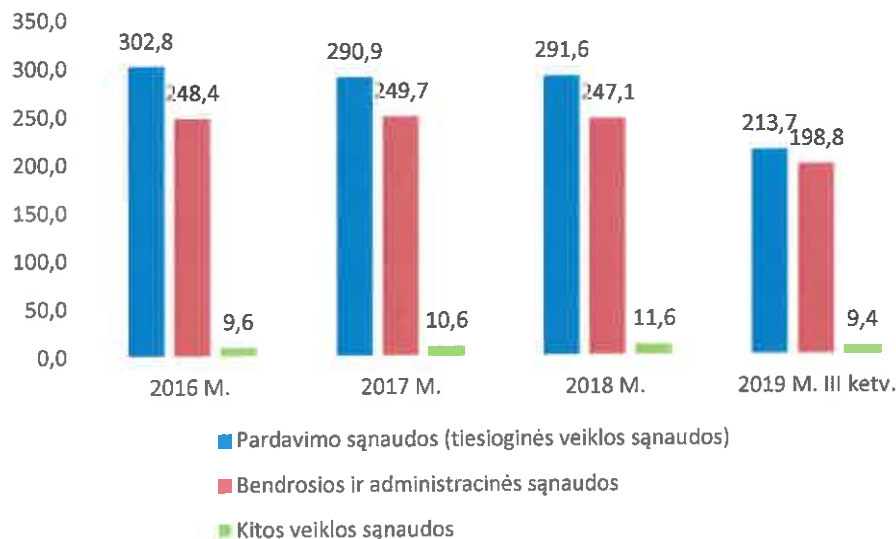
Rodikliai	Biržai	Pasvalys	Rokiškis	Kupiškis
Gyventojų skaičius, tūkst. gyv.	23,8	24	29,5	17,1
Savivaldybės plotas	1476	1289	1806	1080
Vidutinis darbuotojų skaičius	63-72	50-52	91-93	21-22
Autobusų skaičius / išvykstančių į reisą	33-35	35-36	46-35	11
Maršrutų skaičius (priemiesčio + miesto)	36	48	33	16

Šaltinis. Kontrolės ir audito tarnyba pagal internete paskelbtus duomenis

Bendrovė apskaitos politikoje nusistačiusi, kad: balansinėje sąskaitoje 600 tiesioginės gamybos sąnaudos priskiriamos tiesiogiai susijusios sąnaudos tarp miestiniuose, priemiesciniuose, miesto maršrutuose, kurias sudaro vairuotojų atlyginimai, socialinio draudimo mokesčiai; balansinėje sąskaitoje 611 bendrosios ir administracinės sąnaudos sudaro: administracijos, remonto darbuotojų atlyginimai, socialinio draudimo mokesčiai. Kadangi Bendrovėje apskaitos politika nepakeista,

pastebėta, kad balansinės sąskaitos nurodytos apskaitos politikoje neatitinka 2018 m. ir 2019 m. bandomojo balanso balansinių sąskaitų.

Bendrovėje darbo užmokesčio sąnaudos priskaitomos skirstant pagal tris sąnaudų rūšis: pardavimo sąnaudoms (tiesioginės veiklos sąnaudos) priskiriama tarpmiesčio vairuotojų, priemiesčio vairuotojų ir miesto vairuotojų darbo užmokestis ir soc. draudimas; bendrosioms ir administracinėms sąnaudoms – techninio skyriaus darbuotojų ir administracijos darbuotojų darbo užmokestis ir soc. draudimas; kitos veiklos sąnaudoms – autobusų stoties darbuotojų (valytojų) darbo užmokestis ir soc. draudimas. Pastebėta, kad Bendrovėje 2016–2019 m. III ketv. tiek tiesioginės veiklos, tiek bendrųjų ir administracinių darbo užmokesčio ir soc. draudimo sąnaudų sumos išlieka panašios. Per analizuojamąjį laikotarpį vidutiniškai tarpmiesčio vairuotojų, priemiesčio vairuotojų ir miesto vairuotojų darbo užmokesčio ir soc. draudimo priskaičiuota sąnaudų 274,7 tūkst. Eur, o techninio skyriaus darbuotojų ir administracijos darbuotojų darbo užmokesčio ir soc. draudimo – 236 tūkst. Eur (8 pav.).

8 pav. Darbuotojų darbo užmokesčio ir soc. draudimo sąnaudos 2016–2019 m. III ketv.

3.3.3. Ne visi darbuotojai pasirašytinai supažindinami su pareiginiais nuostatais ir žino savo funkcijas

Bendrovėje vyriausiojo buhalterio⁵⁸ pareiginiai nuostatai ir buhalterio⁵⁹ pareiginiai nuostatai patvirtinti 2010 m. rugpjūčio mėn., audito metu rasti parengti atnaujinti 2018 metais vyriausiojo buhalterio pareiginiai nuostatai, tačiau Bendrovės vadovo nepatvirtinti. Nustatyta, kad 2017 m. rugsėjo mėn. 22 d. sudaryta darbo sutartis Nr. 572, priimta dirbti į buhalterio pareigas darbuotoja su buhalterio pareiginiais nuostatais pasirašytinai nebuvo supažindinta, o nuo 2018 m. birželio 26 d. Bendrovės direktoriaus įsakymu⁶⁰ ji perkelta dirbti į vyr. buhalterio pareigas, su vyr. buhalterio pareiginiais nuostatais taip pat pasirašytinai nesupažindinta.

Pastebėta, kad vairuotojų pareiginiai nuostatai parengti ir patvirtinti⁶¹ 2019 m. liepos mėn., tačiau vairuotojai su pareiginiais nuostatais pasirašytinai nesupažindinti.

⁵⁸ UAB Biržų autobusų parko direktoriaus 2010 m. rugpjūčio 10 d. įsakymas Nr. V-52 „Dėl pareiginių nuostatų tvirtinimo“.

⁵⁹ UAB Biržų autobusų parko direktoriaus 2010 m. rugpjūčio 11 d. įsakymas Nr. V-53 „Dėl pareigybių nuostatų tvirtinimo“.

⁶⁰ UAB Biržų autobusų parko direktoriaus 2018 m. birželio 26 d. įsakymas Nr. P-40 „Dėl perkėlimo į kitą darbą laikinai“.

⁶¹ UAB Biržų autobusų parko direktoriaus 2019 m. liepos 18 d. įsakymas Nr. V-75 „Dėl vairuotojo ir planavimo techniko pareigybių nuostatų tvirtinimo“.

3.3.4. Bendrovės administracijos nustatyti darbuotojų darbo drausmės pažeidimai ne visada pagrįsti

Bendrovėje pasitaiko atvejų, kai atleidžiami darbuotojai kreipiasi į LR darbo inspekcijos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Panevėžio darbo ginčų komisiją (toliau – DGK) su prašymu išnagrinėti individualų darbo ginčą ir DGK priima sprendimą darbuotojo naudai.

Pavyzdys. 2019 m. rugpjūčio 26 d. pagal darbo kodekso 58 str. 2 d. 1 p. (šiurkštus darbo pareigų pažeidimas) buvo nutraukta darbo sutartis Nr. 572, teisinis pagrindas pagal DK 58 str. 2 d. 1 p. Darbuotojas kreipėsi į LR darbo inspekcijos prie socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Panevėžio darbo ginčų komisiją su prašymu išnagrinėti individualų darbo ginčą dėl išmokų, susijusių su darbo teisiniais santykiais, išieškojimo bei atleidimo iš darbo pripažinimo neteisėtu su neturtinės žalos atlyginimu. DGK, išnagrinėjusi darbo ginčą, nusprendė, kad darbo sutartis nutraukta pagal DK 54 str. ir Bendrovė sumoka trijų mėnesių vidutinio darbo užmokesčio kompensaciją. Bendrovė su darbuotoju atsiskaitė.

2019 m. (iki 2019 m. rugpjūčio 12 d.) Bendrovės administracija posėdžiavo 9 kartus dėl darbuotojų darbo pareigų pažeidimų, kuriuose svarstyta daugiau kaip 40 atvejų dėl darbo drausmės pažeidimų ir daugiau nei 20 atvejų, kada darbuotojams taikytos drausminio poveikio priemonės, iš kurių 11 darbuotojų – šiurkštus darbo pareigų pažeidimas. Bendrovės darbo tvarkos taisyklėse (Kolektyvinės sutarties 2 priedas), 1.2. punkte, nustatyta, kad „Į Bendrovės teritoriją draudžiama įeiti, joje būti darbo / ne darbo metu ar dirbti neblaiviam. Darbuotojas privalo, atsakingam darbuotojui pareikalavus, atlikti tyrimą alkotesteriu. Atsisakymas atlikti tokį tyrimą vertinamas kaip šiurkštus darbo drausmės pažeidimas“. Premijos (paskatinimo) mokėjimo darbuotojams tvarkoje 6 p. nustatyti atvejai, kada už šiurkštų darbo pareigų pažeidimą mėnesinė premija gali būti neskiriama iki 6 mėnesių. UAB Biržų autobusų parko administracijos 2019 m. sausio 2 d. protokole Nr. 1 nagrinėtas atvejis, kada darbuotojas neatvyko į darbą be pateisinamos priežasties, tačiau jam neįformintas šiurkštus darbo pareigų pažeidimas, kaip tai numatyta DK 58 str. 3 d. 1 p. Administracija šiuo atveju nutarė darbuotojui neišmokėti premijos už gruodžio mėn.

Bendrovės darbo tvarkos taisyklėse nenustatytos kitos taikomos drausminės poveikio priemonės, kurios buvo taikomos Bendrovės darbuotojams (įspėjimas, atleidimas, premijos neskylimas nenustačius šiurkštaus darbo pareigų pažeidimo ir kt.).

3.4. Finansinių ataskaitų duomenys nėra pagrįsti turto ir įsipareigojimų inventorizacijos duomenimis

Įstaigos finansinės ataskaitos turi būti sudaromos remiantis apskaitos duomenimis. Apskaitos duomenys pagrindžiami turto ir įsipareigojimų inventorizavimo duomenimis⁶². Vyriausybės patvirtintos Inventorizacijos taisyklės⁶³ reglamentuoja ribotos civilinės atsakomybės juridinių asmenų inventorizaciją.

3.4.1. Ilgalaikio nematerialiojo turto inventorizacijos aprašas neatitinka inventorizavimo aprašo sudarymo reikalavimų. LR vyriausybės nutarimu patvirtintų inventorizacijos taisyklių 17 p. numatyta, kad „inventorizavimo aprašai sudaromi pagal šiuos požymius (aplinkybes): turto buvimo vietą, turto judėjimą inventorizacijos metu (per inventorizaciją gautą, išduotą turtą); materialiai atsakingus asmenis; grupavimą į buhalterines sąskaitas (balansines ir nebalansines); sutartis (nuomos, panaudos, pasaugos, jungtinės veiklos (partnerystės) ir kt.), pagal kurias turtas nėra subjekto nuosavybė

⁶² LR Įmonių finansinės atskaitomybės įstatymo Nr. IX-575 (su vėlesniais pakeitimais) 8 ir 9 str.

⁶³ LRV 1999-06-03 nutarimas Nr. 719 (su vėlesniais pakeitimais).

arba nėra subjekto valdomas patikėjimo teise, sudarymo faktą; inventorizacijos metu nustatomus netinkamo (negalimo) naudoti turto buvimo faktus“. Taip pat nenurodyti inventorizavimo aprašo privalomieji rekvizitai, inventorizacijos taisyklėse 18.8 p. inventorizacijos komisijos narių, atsakingų ir (arba) materialiai atsakingų asmenų vardai, pavardės, pareigų pavadinimai ir parašai.

3.4.2. Nustatytos Ilgalaikio nematerialiojo turto inventorizacijos žiniaraščio duomenų neatitiktys su DK duomenimis – 43,52 Eur pagal 2018 m. spalio 31 d. būklę. Inventorizacijos taisyklių 58 p. numatyta, kad „Remiantis inventorizavimo aprašais, faktiniai inventorizuotų objektų likučiai (jų kiekis, buhalterinės apskaitos dokumentuose nurodyta vertė (kaina, suma) arba tik vertė (kaina, suma), arba tik kiekis) sutikrinami su buhalterinės apskaitos duomenimis pagal jų būklę inventorizacijos pradžios dieną. Radus likučių trūkumą arba perteklių, sudaromas sutikrinimo žiniaraštis arba sutikrinimo žiniaraščio duomenys gali būti papildomai įrašomi į inventorizavimo aprašą“. Bendrovėje duomenys su buhalteriniais duomenimis nesutikrinami arba iš dalies sutikrinami. Pvz., neatitinka bandomojo balanso (DK) duomenų, skiriasi sumos, nes neįtrauktas 2018 m. spalio mėn. priskaitytas nusidėvėjimas. Inventorizacija atlikta 2018 m. lapkričio mėn., todėl nusidėvėjimas turėjo būti paskaičiuotas ir į buhalterinę apskaitą įtrauktas.

3.4.3. Bendrovėje 2018 m. inventorizacija atlikta pažeidžiant Inventorizacijos taisykles:

- ilgalaikio materialiojo turto inventorizacijos apraše nurodytas komisijos narys, kuris nėra paskirtas Bendrovės direktoriaus įsakymu⁶⁴;
- inventorizacijos aprašai nesunumeruoti;
- neinventorizuoti su darbo santykiais susiję įsipareigojimai (balansinė sąskaita 448) bei kitos mokėtinos sumos (balansinė sąskaita 449);
- kai kuriuose inventorizacijos aprašuose neteisingai nurodyta inventorizacijos baigimo data;
- Ilgalaikio materialiojo turto inventorizacijos apraše pagal turto buvimo vietą „Transporto skyrius“ neteisingai nurodytas paskutinio įrašo Nr. bei neteisingai susumuota aprašo suma;
- inventorizacijos aprašuose nėra visų privalomų darbuotojų parašų.

3.4.4. Skolų įmonei (kreditorių inventorizacija atlikta formaliai, nes suminės skolų žiniaraštis suformuotas iš buhalterinės apskaitos 2019 m. sausio 24 d., o inventorizacijos atlikimo pabaigos data 2018 m. lapkričio 15 d. Taip pat Skolų įmonei (debitorių) Žiniaraštis „Suminės skolos“ suformuotos 2018 m. lapkričio 24 ir 29 d., o inventorizacijos atlikimo pabaigos data nurodyta 2018 m. lapkričio 15 d. pagal nustatytus faktus, galime teigti, kad duomenys nėra sutikrinami Bendrovės direktoriaus įsakyme „Dėl metinės inventorizacijos“ nurodytai datai.

3.4.5. Inventorizacijai įforminti nesudarytas kuro inventorizavimo aprašas. Suformuotas degalų likučių autobusų bakuose patikrinimo aktas ir žiniaraštis degalų ir dujų likučiai natūrine ir pinigine verte. Inventorizacijos aprašo „Medžiagos, atsarginės dalys, padangos, tepalai, agregatai, blankai“ suminiai duomenys netikslūs: iš viso centriname sandėlyje priskaičiuota suma yra 29313,46 Eur, o audito metu perskaičiavus – 29083 Eur, skirtumas 230,46 Eur. Taip pat Inventorizacijos žiniaraščio duomenys neatitinka DK duomenų. DK duomenys – 29244,22 Eur, skirtumas – 161,22 Eur.

3.4.6. Patikrinimo akte Grynieji pinigai pas materialiai atsakingą asmenį šaltkalvį-kūriką nėra materialiai atsakingo asmens parašo. Minėtame akte nurodyta suma – 1666,00 Eur. Nebuvo aišku, kodėl Bendrovėje šaltkalvis-kūrikas disponuoja grynaisiais pinigais, apskaitininkė paaiškino, kad šaltkalviui-kūrikui sumokėtas avansas už malkas. Bendrovė 2018 m. lapkričio 30 d. sudarė medienos pirkimo-pardavimo sutartį Nr. S-128 su darbuotoju, minėtas asmuo Bendrovėje dirba šaltkalviu-

⁶⁴ UAB Biržų autobusų parkas 2018 m. spalio 11 d. įsakymas Nr. V-96 „Dėl metinės inventorizacijos“.

kūrikui. Už medieną buvo avansu sumokėta grynaisiais iš kasos: 2018 m. rugsėjo 26 d. – 833,00 Eur; 2018 m. spalio 30 d. – 833,00 Eur; 2018 d. lapkričio 27 d. – 238,00 Eur, šaltkalviui-kūrikui išmokėti pinigai pagal inventurizacijos patikrinimo aktą kaip darbuotojui materialiai atsakingam asmeniui, o kasos išlaidų orderiuose pagrindas nurodytas kaip avansas už malkas. Pastebėta, kad pinigai sumokėti anksčiau nei sudaryta pirkimo-pardavimo sutartis ir įvykęs sandoris. Nėra aišku, pagal kokį dokumentą buvo išmokami iš kasos avansu gryniesi pinigai darbuotojui. Ši suma neteisingai priskaityta į balansinę sąskaitą 24450 „Iš atskaitingų asmenų gautinų sumų vertė“, kuri turėtų būti apskaityta balansinėje sąskaitoje 2080 „Sumokėti avansai tiekėjams“.

3.4.7. Inventurizacijos žiniaraštis „Skolų įmonei (Kreditorių)“ sudarytas, nesilaikant inventurizacijos taisyklių 49 p., gautinų sumų inventurizacijos apraše nenurodyta gautina suma ir jos atsiradimo data, tarpusavio suderinimo data, taip pat nėra materialiai atsakingų asmens pareigų, vardo, pavardės, parašo. Šio inventurizacijos apraše nenurodyti su buhalterijos duomenimis sutikrinusio darbuotojo duomenys, nėra jo parašo. Mokėtinų sumų inventurizacija atlikta nevisiškai, nes ne su visais tiekėjais suderintos sumos. Nėra mokėtinų sumų suderinimo aktų su 35 tiekėjais, todėl 72496,78 Eur sumai nesutikrinti duomenys su buhalterinėje apskaitoje užregistruotais likučiais.

3.4.8. Inventurizacijos taisyklių 36 p. numato, kad Pinigai kasoje (eurais ir užsienio valiuta) suskaičiuojami pagal jų nominaliąją vertę. Pinigų bankų sąskaitose inventurizacija atliekama suderinant sąskaitų likučius pagal buhalterinės apskaitos duomenis su bankų duomenimis apie sąskaitų likučius. Bendrovės sąskaitų likučiai pagal buhalterinės apskaitos duomenis sutampa su bankų duomenimis apie sąskaitų likučius, tačiau nesudaryti inventurizacijos aprašai.

Inventurizacijos taisyklių 38 p. numato, kad Kelyje ir kituose subjektuose esančios atsargos, pinigai kelyje inventurizuojami tikrinant jų išsiuntimo dokumentus. Bendrovėje „Pinigai kelyje“ inventurizacija neatlikta, pagal DK duomenis suma 13,60 Eur.

3.4.9. Inventurizacijos žiniaraštis „Skolų įmonei (Debitorių)“ sudarytas nesilaikant inventurizacijos taisyklių 49 p., gautinų sumų inventurizacijos apraše nenurodyta gautina suma ir jos atsiradimo data, tarpusavio suderinimo data, taip pat nėra materialiai atsakingo asmens pareigų, vardo, pavardės, parašo. Šiame inventurizacijos apraše nenurodyti buhalterijos duomenis sutikrinusio darbuotojo duomenys, nėra jo parašo. Gautinų sumų inventurizacija atlikta nepilnai, nes ne su visais tiekėjais suderintos sumos. Nėra gautinų sumų suderinimo aktų su 10 tiekėjais, todėl nesutikrinti 1000,40 Eur sumos duomenys su buhalterinėje apskaitoje užregistruotais likučiais. Taip pat atliekant gautinų sumų inventurizaciją nesutikrinami gautinų sumų suderinimo aktų duomenys su buhalterinėje apskaitoje užregistruotais gautinų sumų likučių duomenimis.

Pavyzdys. Bendrovė 2018 m. lapkričio 21 d. pateikė Biržų r. savivaldybės administracijai skolų suderinimo aktą pagal 2018 m. spalio 31 d. duomenis, abi šalys minėtą aktą pasirašė ir pripažino Bendrovei skolos sumą 31786,08 Eur teisinga. Tačiau audito metu patikrinus buhalterinėje apskaitoje užregistruotus likučius, nustatyta, kad Biržų rajono savivaldybės administracija 2018 m. spalio 31 d. buvo skolinga Bendrovei ne 31786,08 Eur, o 26202,47 Eur. Inventurizacijos žiniaraštyje nurodyta, kad Biržų rajono savivaldybės administracija Bendrovei buvo skolinga 20618,96 Eur, skirtumas – 11167,12 Eur.

3.5. Apskaitos ir finansinių ataskaitų duomenys skiriasi

Bendrovės finansiniai apskaitos duomenys nepatikimi, apskaitos registrų duomenys (toliau – Bandomasis balansas) neatitinka Bendrovės finansinių ataskaitų rinkinio duomenų, kuris pateiktas ir užregistruotas Savivaldybės buhalterinės apskaitos skyriuje Gautų buhalterinių ataskaitų, pažymų,

pavedimų registre Nr. B6-3846 2019 m. liepos 25 d. (pvz. pateikiame 4 lentelėje 2019 m. II ketv. Bendrovės finansinius duomenis).

Balansinės sąskaitos	Bandomojo balanso duomenys	Finansinių ataskaitų duomenys	Neatitikimas (3-2)
1	2	3	4
Pirkėjų skolos	19677	29691	10014
Kitos gautinos sumos	23317	13940	(9377)
Ilgalaikiai skoliniai įsipareigojimai	0	47794	47794
Skolos kredito įstaigoms	56850	9056	(47794)
Kitos mokėtinos sumos ir trumpalaikiai įsipareigojimai	(637)	0	(637)
Pardavimo savikaina	(144831)	(285512)	(140681)
BENDRASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)	279387	138706	(140681)
Pardavimo sąnaudos	(140767)	0	(140767)
PELNAS (NUOSTOLIAI) PRIEŠ APMOKESTINIMĄ	(19885)	(19799)	86

Vyriausioji buhalterė paaiškino, kad, parengus ir pateikus ataskaitų rinkinį, buhalterinėje apskaitoje praėjusio laikotarpio atliekami buhalteriniai įrašai.

3.6. Neužtikrinamas kuro normų autobusams nustatymo ir kuro nurašymo pagrįstumas

3.6.1. Bendrovės direktoriaus 2016 m. liepos mėn. 5 d. įsakymu Nr. V-58 „Dėl Bendrovės apskaitos politikos patvirtinimo“ patvirtintoje apskaitos politikoje 8.4 p. „Normos ir normatyvai“ nustatyta, kad „Bendrovėje eksploatuojamų transporto priemonių kuro sunaudojimo normos yra patvirtintos direktoriaus įsakymuose, vadovaujantis LR Susisiekimo ministerijos 1995 m. spalio 12 d. įsakymu Nr. 405 „Dėl automobilių kuro normų nustatymo metodikos“. Žiemos laikotarpiu, esant sudėtingesnėms sąlygoms, kuro normos didinamos 6–7 proc.“, tačiau minėtas LR Susisiekimo įstatymas neteko galios nuo 2015 m. lapkričio 6 d. Audituojamu laikotarpiu Bendrovė, nustatydamą kuro normas, vadovavosi negaliojančiu teisės aktu, Bendrovės transporto priemonių degalų normų nustatymo tvarką⁶⁵ pasitvirtino tik 2019 m. rugpjūčio 19 d.

3.6.2. Atlikus direktoriaus įsakymų dėl kuro normų autobusams nustatymo, keitimo analizę, kai kuriuose įsakymuose pasigedome pagrįstumo: įsakymuose nurodytas pagrindas, kuriuo keičiamos (didinamos / mažinamos) nustatomos kuro normos, neaiškus „Bendrovės automobiliams vienam šimtui kilometrų, laikinai taikyti“ įsakymuose nurodomas pagrindas (degalų nurašymo aktas, atsižvelgiant į oro sąlygas) nėra nustatytas ir patvirtintas jokioje tvarkoje, nustatomos kuro normos Bendrovėje įsakymais tvirtinamos po du tris kartus per mėnesį.

3.6.3. Patikrinus automobilio darbo apskaitos kortelių duomenis (autobuso „PAZ“ inventorinis Nr. 54) nuo 2019 m. sausio iki kovo mėn. nurašomo kuro pagrįstumą, pastebėta, kad kuro (dujų) likutis 2019 m. kovo 31 d. yra 779,91 litrai (autobuso degalų talpa – 140 litrų). Bendrovės 2019 m. balandžio 26 d. degalų nurašymo akte Nr. 16 nurodyta informacija apie degalų sunaudojimą nesutampa su buhalterinių degalų likučių duomenimis. Kontroliniai pylimai buvo atlikti ir fiksuoti vietinio susisiekimo bilietų kontrolės lapuose. Nustatyti automobilinių dujų trūkumai, kurie buhalteriniais duomenimis nurašyti balandžio mėnesį. 2019 m. liepos 4 d. Bendrovės administracija nutarė⁶⁶ tęsti kontrolinius degalų pylimus, siekiant stebėti degalų sunaudojimo normą.

⁶⁵ UAB Biržų autobusų parko direktoriaus 2019 m. rugpjūčio 19 d. įsakymas Nr. V-84 „Dėl vairuotojų darbo laiko trukmės ir degalų normų nustatymo tvarkos tvirtinimo“.

⁶⁶ UAB Biržų autobusų parko administracijos 2019 m. liepos 4 d. posėdžio protokolas Nr. 7.

Pagal automobilio darbo apskaitos kortelės duomenis autobusui Mercedes Benz (inventorinis Nr. 5) buhalteriniai degalų (dyzelino) likučiai nurodyti minusiniai: pavyzdžiui, 2019 m. sausio 2 d. degalų likutis (-5,61 l); 2019 m. sausio 3 d. – (- 6,91 l); sausio 4 ir 6 d. – (-5,91 l); sausio 10 d. (-12,81 l). Kontroliniai kuro pylimai minėtam autobusui nebuvo atlikti, nenustatytas faktinis kuro likutis.

3.6.4. 2018 m. į Bendrovės 13 (tarpinės maršrutų) autobusų įdiegti transporto valdymo sistemos įrenginiai FMB920, pagal kuriuos fiksuojama nuvažiuotų atstumų rida, tačiau patikrinti, ar duomenys pagal transporto priemonių sekimo įrenginius užpildyti teisingai, negalėjome, nes neformuojami išrašai ar kiti dokumentai apie ridą iš sistemos. Darbuotojas, kuris ranka užrašo konkrečios dienos susisiekimo bilietų kontrolės lapuose apie nuvažiuotus atstumus, direktoriaus nepaskirtas atsakingu. Kitų Bendrovei priklausančių autobusų nuvažiuotų kilometrų ridą fiksuoja vairuotojai. Išnagrinėjus Bendrovės pateiktus vietinio susisiekimo bilietų kontrolės lapus pastebėta, kad kai kuriais atvejais skiriasi vairuotojų pildoma informacija apie ridą km, nes netiksliai užrašo autobuso spidometro km parodymus, pasitaiko aritmetinių skaičiavimo klaidų.

3.6.5. Savivaldybių institucijos arba jų įgaliotos įstaigos, valdančios ir organizuojančios keleivių vežimą vietinio (miesto ar priemiestinio) reguliariojo susisiekimo maršrutais, turi prievolę teikti transporto priemonių geografinės padėties duomenis⁶⁷. Pagal Lietuvos automobilių kelių direkcijos prie Susisiekimo ministerijos ir UAB „Du trys“ pasirašytą sutartį į Bendrovės vietinio susisiekimo maršrutų autobusus buvo sumontuoti geografinės padėties duomenų teikimo įrenginiai bei suteikta prieiga jungtis prie IS „Dutrys Tracker“ (sistema skirta transporto priemonių stebėjimui realiu laiku, istorinių duomenų saugojimui bei duomenų paruošimui ir atidavimui IS „Vintra“). Turto perdavimo akto ar turto naudojimo sutarties Bendrovė nepateikė, koku būdu valdo ir kieno balanse šis turtas turi būti apskaitomas, darbuotojai paaiškinti negalėjo.

3.7. Organizuojant pirkimus nustatyti trūkumai

3.7.1. Siekiant ekonomiškai naudoti finansinius išteklius ir pasiekti geriausią kokybės ir kainos santykį įsigyjant prekes ir paslaugas, būtina vadovaujantis reglamentuojančių teisės aktų reikalavimais, sukurti efektyvią pirkimų organizavimo ir kontrolės aplinką. Tinkama pirkimų organizavimo aplinka sudaro pagrindą vykdyti viešųjų pirkimų procedūras, o kontrolės aplinka užtikrina, kad viešųjų pirkimų procedūros būtų vykdomos. Bendrovės viešųjų pirkimų tvarkos nustatytos ir viešųjų pirkimų procedūros pradėtos įgyvendinti tik nuo 2017 m.

3.7.2. Bendrovė yra perkančioji organizacija, pirkimus privalanti vykdyti pagal Viešųjų pirkimų įstatymą ir Lietuvos Respublikos pirkimų, atliekamų vandentvarkos, energetikos, transporto ar pašto paslaugų srities perkančiųjų subjektų, įstatymą. Bendrovėje nustatyti pirkimų organizavimo trūkumai: nuo 2017 m. liepos 1 d. įsigaliojus Perkančiųjų subjektų įstatymui⁶⁸, Bendrovė mažos vertės pirkimų tvarkos aprašą patvirtino 2017 m. rugsėjo 1 d.; neatnaujintos Bendrovės viešųjų pirkimų organizavimo taisyklės, kurios patvirtintos 2017 m. sausio 31 d.; nepatikslintas asmenų, vykdančių viešųjų pirkimų procedūras, sąrašas⁶⁹, nepaskirtas atsakingas asmuo, atsakingas už sutarčių

⁶⁷ Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2014 m. gegužės 21 d. įsakymas Nr. 3-210-(E) „Dėl viešojo transporto kelionių duomenų kaupimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

⁶⁸ Pirkimų, atliekamų vandentvarkos, energetikos, transporto ir pašto paslaugų srities perkančiųjų subjektų, įstatymas XIII-328.

⁶⁹ UAB Biržų autobusų parkas direktoriaus 2018 m. kovo 9 d. įsakymas Nr. V-18 „Dėl UAB Biržų autobusų parkas mažos vertės pirkimų tvarkos aprašo patvirtinimo“.

vykdymą⁷⁰; CVP IS nepaskelbta 2017 m. viešojo pirkimo arba pirkimo procedūrų ataskaita, o sutartys paskelbtos neteisingomis vertėmis⁷¹.

3.7.3. PĮ 94 str. 5 d. numatyta, kad sudaromoje pirkimo sutartyje turi būti nustatomas ne ilgesnis kaip 3 metų nuo sutarties sudarymo prekių tiekimo, paslaugų teikimo, darbų atlikimo laikotarpis, išskyrus pagrįstus atvejus, kai atsižvelgiant į perkamo objekto ypatybes ir siekiant racionalaus lėšų panaudojimo būtina pailginti šį laikotarpį. Terminą, koks jis bus maksimalus, renkasi bei pasigrinčia pati perkančioji organizacija, tačiau šis terminas neturi būti neterminuotas. Iš 47 Bendrovės 2019 m. galiojančių sutarčių 26 (arba daugiau kaip 55 proc.) sudarytos neterminuotai.

3.7.4. Bendrovėje pirkimų žurnalas buvo vedamas tik už 2017 m. ir iki 2018 m. balandžio mėn. Bendrovės viešųjų pirkimų organizavimo taisyklių 12.5 p. ir 14.3 p. nustatyta, kad privaloma registruoti kiekvieną atliktą mažos vertės pirkimą pirkimų žurnale.

3.7.5. Nėra kontroliuojama, kaip įgyvendinamas pirkimų planas, ar neviršijamos pirkimų sumos. Per audituojamą laikotarpį planas buvo patikslintas tik vieną kartą ir tai netiksliai, o pats planas sudaromas formaliai, pavyzdžiui:

1. Pagal 2017 m. Bendrovės numatomų pirkti reikalingų darbų, prekių ir paslaugų planą nėra numatyta autobusų remonto paslaugų (išskyrus automobilių stiklų keitimo, padangų balansavimo, specifinių dalių remonto, techninės pagalbos, padangų restauravimo paslaugas, kurioms skirta 300 Eur).

2. Bendrovės 2018 m. viešųjų pirkimų plane⁷² 48 eil. planuota pirkti viešojo transporto paslaugų autobusai (kiekis nenurodytas) už 57800 Eur (be PVM). 2018 m. sausio 19 d. Bendrovė pasirašė pirkimo-pardavimo sutartį Nr. VP-2 su UAB „Kautra“, pagal kurią Bendrovė įsigijo autobusą, kurio kaina be PVM 3200 Eur. 2018 m. birželio 18 d. Bendrovės direktoriaus įsakymu⁷³ patikslinta viešųjų pirkimų plano 48 eil. iki 108000 Eur be PVM. Minėtame įsakyme sudaroma prikimo procedūroms vykdyti komisija dviejų naudotų, gero techninio stovio, tolimojo susisiekiimo tipo autobusų, kurių vertė iki 90000 Eur be PVM. Tačiau įsigyti du autobusai, kurių vertė 69000 Eur ir 39000 Eur be PVM. 2018 m. rugsėjo 25 d. nupirktas autobusas už 3500 Eur be PVM. Iš viso per 2018 m. įsigyta 4 viešojo transporto paslaugų autobusai, kurių bendra vertė 114700 Eur. Neatitikimas su planu – 6700 Eur.

3. Pagal 2018 metų Bendrovės numatomų pirkti Bendrovės reikmėms reikalingų prekių, paslaugų ir darbų pirkimų planą⁷⁴, kuris patvirtintas 2018 m. kovo 2 d. malkoms su pristatymu skirta 5000 Eur be PVM, nors pagal 2018 m. vasario 20 d. paraišką Nr. VP-13 maksimali planuojamos sudaryti su VĮ Valstybine miškų urėdija sutarties vertė (Eur be PVM) – 6000 Eur. Nupirkta iš VĮ Valstybinės miškų urėdijos per 2018 m. malkų tik už 2145 Eur be PVM. Pagal medienos pirkimo-pardavimo su Bendrovės darbuotoju 2018 m. lapkričio 30 d. sutartį Nr. S-128 nupirkta malkų už 2240 Eur. Šiam pirkimui pirkimų procedūros neatliktos.

3.7.6. Bendrovės Viešojo pirkimo procedūrų ataskaitose nustatyti neatitikimai.

⁷⁰ Lietuvos Respublikos pirkimų, atliekamų varentvarkos, energetikos, transporto ar pašto paslaugų srities perkančiųjų subjektų, įstatymo 95 str. 1 d. 12 p.

⁷¹ Prieiga per internetą:

http://www.cvpp.lt/index.php?option=com_vptpublic&task=sutartys&Itemid=109&filter_show=1&filter_limit=10&vpt_unite=154742789&filter_tender=&filter_number=&filter_proctype=&filter_authority=&filter_jarcode=154742789&filter_purchaseCode=&filter_cpv=&filter_valuefrom=&filter_valueto=&filter_contractdate_from=&filter_contractdate_to=&filter_expirationdate_from=&filter_expirationdate_to=&filter_supplier=&filter_supplier_jarcode=&filter_agreement_type=

⁷² UAB „Biržų autobusų parkas“ 2018 m. kovo 2 d. direktoriaus įsakymas Nr. V-17 „Dėl UAB Biržų autobusų parkas 2018 m. viešųjų pirkimų plano tvirtinimo“.

⁷³ UAB „Biržų autobusų parkas“ 2018 m. birželio 18 d. direktoriaus įsakymas Nr. V-51 „Dėl 2018 biudžetinais metais numatomų pirkti bendrovės reikmėms reikalingų prekių, paslaugų ir darbų pirkimų plano pakeitimo bei komisijos, tolimojo susiekiimo tipo autobusams pirkti, sudarymo“.

⁷⁴ UAB Biržų autobusų parko direktoriaus 2018 m. kovo 2 d. įsakymas Nr. V-17 „Dėl UAB Biržų autobusų parkas 2018 metų viešųjų pirkimų plano tvirtinimo“ (patikslintas 2018-06-18 Nr. V-51).

Pavyzdys. 2017 m. ataskaitos VI dalyje nurodyta bendra sudarytų sutarčių, atlikus mažos vertės pirkimus, vertė nurodyta 35236,03 Eur, o bendras pirkimų skaičius – 13, o CVP IS Bendrovė per 2017 m. paskelbė 14 sutarčių, kurių vertė 36864,53 Eur.

3.7.7. Norime atkreipti dėmesį, kad Bendrovė neteisingai Viešojo pirkimo procedūrų ataskaitose ir CVP IS pateikia sutarčių vertes, todėl, kad vienos sutartys nurodomos su PVM, kitos be. Viešųjų pirkimų ir pirkimų ataskaitų rengimo ir teikimo tvarkos apraše nurodyta, kad bendra sudarytų pirkimo sutarčių vertė nurodoma su visais privalomais mokesčiais⁷⁵. Taip pat ne visos sudarytos sutartys įkeltos į CVP IS.

3.7.8. Ne visiems pirkimams atliekamos pirkimo procedūros: nustatyti atvejai, kada yra sudarytos sutartys ir nupirktos paslaugos arba prekės, tačiau Bendrovė šiems pirkimams nerengė pirkimų paraiškų ir kitų pirkimo dokumentų.

3.7.9. Nustatyta, kad Bendrovės komisijos tolimojo susisiektimo tipo autobusams pirkti posėdžių protokoluose (2018-10-24 Nr. 23-10, 2018-10-25 Nr. 23-11, 2018-11-02 Nr. 23-12, 2018-11-11 Nr. 23-13, 2018-11-06 Nr. 23-14, 2018-11-07 Nr. 23-15) nėra komisijos pirmininko ir pirmininko pavaduotojo parašų.

3.7.10. Bendrovė 2017–2019 m. vykdydama degalų viešuosius pirkimus susidūrė su situacijomis, kada gauna tiekėjo pretenziją dėl veiksmų ir (ar) sprendimų atliekant pirkimų procedūras. 2017 m. Bendrovei buvo priteista 726 Eur bylinėjimosi išlaidų. Todėl svarbu vidaus teisės aktuose nusistatyti pretenzijų nagrinėjimo procedūras, pretenzijas nagrinėjančius asmenis, kad gavus pretenziją ji būtų kompetentingai išnagrinėta teisės aktuose nustatytais terminais. Ypatingai svarbu, kad pretenzijų nenagrinėtų tas subjektas, kurio veiksmai ir (ar) sprendimai yra skundžiami, t. y. pirkimo komisija ar pirkimo organizatorius. Pretenzijas turėtų nagrinėti nešališkas asmuo ar nešališka pretenzijų nagrinėjimo komisija.

4. Bendrovės finansiniai rodikliai – probleminiai

4.1. Kiekvienai įmonei svarbiausia yra sugebėti įvykdyti savo įsipareigojimus, todėl buvo analizuojami likvidumo rodikliai⁷⁶. Likvidumo rodikliai (koeficientai) yra glaudžiai susiję su įmonės mokumu. Manoma, kad neturėtų būti didelių skirtumų tarp einamojo ir kritinio likvidumo rodiklių. Bendrovės 2016–2019 III ketv. likvidumo rodiklių dinamika pateikta 9 pav.

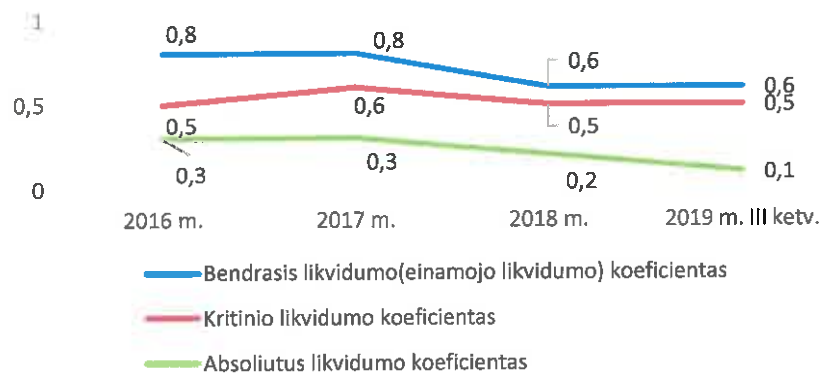
⁷⁵ Viešųjų pirkimų tarnybos direktoriaus 2017 m. birželio 6 d. įsakymas „Dėl viešųjų pirkimų ir pirkimų ataskaitų rengimo ir teikimo tvarkos aprašo, viešųjų pirkimų ir pirkimų ataskaitų formų patvirtinimo“ 21.8 p.

⁷⁶ Bendrasis (einamojo) likvidumo koeficientas (rodiklis) rodo kiek trumpalaikio turto tenka 1-nam trumpalaikių įsipareigojimų eurui, įvertina įmonės sugebėjimą savo trumpalaikiu turtu padengti trumpalaikius įsipareigojimus. Kartu jis parodo ir įmonės gebėjimą rasti teisingą ir saugų santykį tarp trumpalaikių skolų ir trumpalaikių įsipareigojimų, padeda prognozuoti įmonės mokumo būklę artimiausiu metu. Rodiklis labai geras > 2.0; geras > 1.5; vidutinis > 1.2; blogas < 1,2 ir labai blogas < 1,0.

Kritinio likvidumo (skubaus padengimo) rodiklis rodo sugebėjimą greitai (skubiai) realizuojamu trumpalaikiu turtu padengti trumpalaikius įsipareigojimus. Šis rodiklis yra griežtesnis įmonės likvidumo lygio įvertinimas, nes apskaičiuojant šį rodiklį daroma prielaida, kad atsargos nėra likvidžios. Tuo tarpu pirkėjų įsiskolinimas laikomas likvidžiu. Jeigu likvidus turtas viršija trumpalaikius įsipareigojimus ir kitas per vienerius metus mokėtinas sumas, laikoma, kad tokia įmonė yra saugi ir neturėtų susidurti su trumpalaikio likvidumo problemomis.

Absoliutaus likvidumo pinigais rodiklis – konservatyviausias iš likvidumo rodiklių, nes jį apskaičiuojant daroma prielaida, kad pirkėjų įsiskolinimas ir kitos per vienerius metus gautinos sumos irgi gali būti nelikvidžios. Taigi absoliutaus likvidumo pinigais rodiklis parodo, kokią dalį trumpalaikių įsipareigojimų įmonė gali skubiai padengti kritiniu atveju, pasinaudodama faktiškai turima pinigų suma. Jis neturėtų būti mažesnis kaip 0,2. Kuo konservatyvesnė įmonės pinigų valdymo politika, tuo didesnis laikomų pinigų likutis, tuo šis rodiklis aukštesnis. Aukšta rodiklio reikšmė gali rodyti silpną įmonės finansų ir pinigų srautų valdymą, - tai rodo neefektyvų piniginių lėšų panaudojimą.

Bendrovės 2016-2019 m. III ketv. likvidumo rodikliai

9 pav. Bendrovės likvidumo rodiklių dinamika 2016–2019 III ketv.

Šaltinis. Kontrolės ir audito tarnyba pagal Bendrovės audituotų finansinių ataskaitų duomenis

4.1.1. Bendrasis (einamojo) likvidumo koeficientas rodo, koku laipsniu trumpalaikis turtas padengia trumpalaikius įsipareigojimus. Likvidumas priklauso nuo įmonės gebėjimo trumpalaikį turtą paversti pinigais ir taip apmokėti savo skolas bei padengti kitas mokėtinas sumas. Vidutinė rodiklio reikšmė sudaro 1,2 – 2 (kartai). Bendru atveju šis rodiklis turi būti ne mažesnis už vieneta, Bendrovės šis rodiklis yra 0,8 ir nuo 2018 m. mažėjantis iki 0,6. Tai rodo, kad Bendrovė turi potencialių finansinių problemų, nepajėgumą iškart apmokėti skolų.

4.1.2. Kritinio likvidumo koeficientas yra griežtesnis įmonės likvidumo lygio įvertinimas, nes apskaičiuojant šį rodiklį daroma prielaida, kad atsargos nėra likvidžios. Tuo tarpu pirkėjų įsiskolinimas laikomas likvidžiu. Jeigu likvidus turtas viršija trumpalaikius įsipareigojimus (ir kitas per vienerius metus mokėtinas sumas), laikoma, kad tokia įmonė yra saugi ir neturėtų susidurti su trumpalaikio likvidumo problemomis. Praktikoje kritinio likvidumo koeficientas svyruoja apie 1. Žemesnė nei 0,5 reikšmė laikoma nepatenkinama. Bendrovės kritinio likvidumo koeficientas yra vidutiniškai apie 0,5. Tai rodo, kad Bendrovė nėra pakankamai saugi, nes kritinio likvidumo koeficientas yra ties nepatenkinama reikšme, nes ji greitai (skubiai) realizuojamu trumpalaikiu turtu nepajėgtų padengti trumpalaikių įsipareigojimų.

4.1.3. Absoliutaus likvidumo rodiklis parodo Bendrovės konservatyvų pinigų valdymą ir sugebėjimą pinigėmis lėšomis padengti didžiąją dalį trumpalaikių įsipareigojimų (2016 m. – 29 proc., 2017 m. – 26 proc., 2018 m. – 18 proc., 2019–12 proc.). Bet kuriuo atveju jo nereikėtų vertinti atsietai nuo kitų rodiklių, nes šis rodiklis parodo tik momentinį Bendrovės likvidumą. Neturėtų būti mažesnis kaip 0,2. Jei 2016–2018 m. šis rodiklis buvo pakankamas, nuo 2019 m. jis yra per žemas.

4.2. Atlikę pinigų likučių banko sąskaitoje ir kasoje bei mokėtinų sumų tiekėjams analizę nustatėme, kad Bendrovė labai dažnai jaučia pinigų stygių atsiskaityti su tiekėjais (žr. 6 priedą). Bendrovės pinigų likutis kai kuriais mėnesiais nepakankamas įvykdyti net su darbo santykiais susijusių įsipareigojimų, todėl atsiskaitymus vykdo iš einamojo mėnesio įplaukų.

4.3. Įmonės turto panaudojimo efektyvumą atspindi apyvartumo rodikliai, kurie parodo laikotarpį, per kurį įmonė savo resursus paverčia pinigais, ar tiksliau – pinigų srautu.

4.3.1. Ilgalaikio turto apyvartumas parodo, kiek kartų „apsiverčia“ ilgalaikis turtas lyginant su pardavimais per metus. Kuo rezultatas mažesnis, tuo mažesnis yra ilgalaikio turto efektyvumas

lyginant su pardavimais. Bendrovės šis rodiklis 2016 m. buvo 4,6, 2017 – 4,8, 2018 m. – 3,3. Mažėjantis rodiklis rodo, kad Bendrovė įsigijo daugiau ilgalaikio turto, bet pajamų uždirbo mažiau.

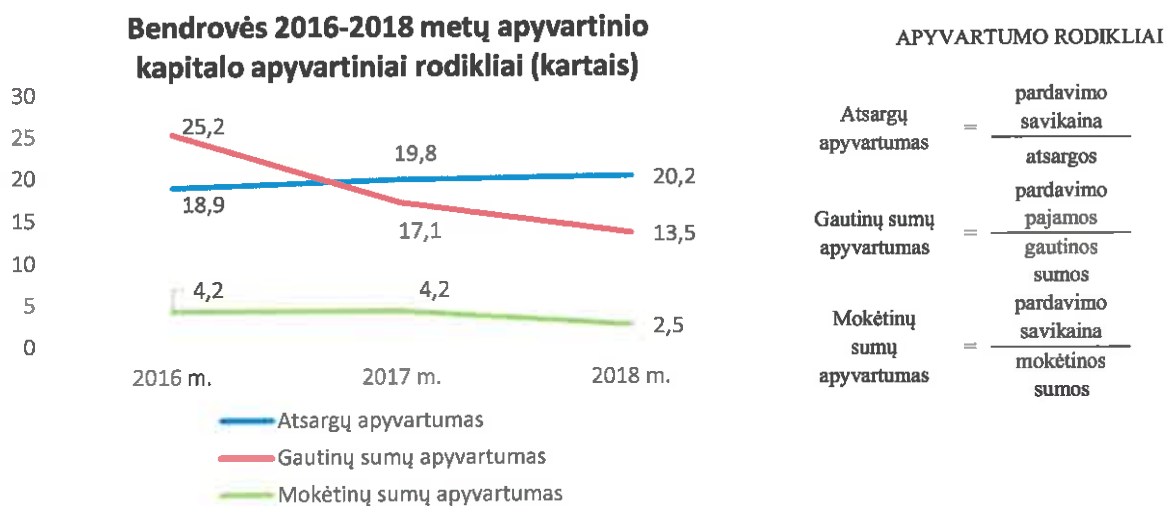
4.3.2. Vertinome Bendrovės apyvartinio kapitalo rodiklius. Apyvartinis kapitalas apskaičiuojamas pagal formulę: trumpalaikis turtas minus trumpalaikiai įsipareigojimai. Gauta neigiama suma rodo, jog įmonė nėra pajėgi apmokėti visas trumpalaikes skolas. Neigiamas rodiklis rodo, kad įsipareigojimai yra didesni už turimą trumpalaikį turtą.

Bendrovės apyvartinio kapitalo rodikliai 2016–2018 m., tūkst. Eur

Eil. Nr.	Rodiklis	2016 m.	2017 m.	2018 m.
1.	TRUMPALAIKIS TURTAS	118,9	127,4	141,4
2.	PER VIENERIUS METUS MOKĖTINOS SUMOS	156,7	152,5	244,6
3.	APYVARTINIS KAPITALAS	-37,8	-25,1	-103,2

Šaltinis. Kontrolės ir audito tarnyba pagal Bendrovės audituotų finansinių ataskaitų duomenis

4.4. Apyvartinio kapitalo atskirų sudedamųjų dalių – atsargų, gautinų sumų ir mokėtinų sumų apyvartumo rodikliai parodo pinigų ciklą, t. y. atsargų apyvartų skaičių per metus; gautinų sumų apyvartumas parodo kiek kartų „apsiverčia“ pirkėjų skola lyginant su pardavimais per metus; mokėtinų sumų apyvartumas parodo kiek kartų „apsiverčia“ skola tiekėjams lyginant su įsigijimais per metus. Bendrovės 2016–2018 metų apyvartumo rodiklių dinamika pateikta 10 pav.

Šaltinis. Kontrolės ir audito tarnyba pagal Bendrovės audituotų finansinių ataskaitų duomenis

Atsargų apyvartumo rodiklis rodo, kad Bendrovėje atsargos audituojamu laikotarpiu atsinaujina sparčiai – apie 20 kartų per metus. Įvertinant Bendrovės veiklos specifiką – Bendrovė yra viešojo transporto paslaugų teikėja, ji turi užtikrinti sklandų paslaugų teikimą, todėl natūrali didelė eksploatacinių atsargų įvairovė bei nuolatinis atsarginių detalių užtikrinimas yra būtinas, laikytina, kad atsargų apyvartumas yra labai geras.

Pakankamai geras gautinų sumų apyvartumas rodo, kad pirkėjai ir kiti skolininkai pakankamai gerai atsiskaito su Bendrove, nors gautinų sumų apyvartumas lyginant 2016 ir 2018 m. sumažėjo beveik du kartus (nuo 25,2 iki 13,5).

Labai žemi Bendrovės mokėtinų sumų apyvartumo rodikliai vienareikšmiškai rodo, kad Bendrovė susiduria su apyvartinio kapitalo trūkumu ir su tiekėjais greičiau atsiskaityti nepavyksta.

5. Bendrovė nepajėgi įsigyti naujų autobusų

Bendrovės transporto priemonių (autobusų) parkas yra ganėtinai senas, pagal 2019 m. lapkričio 30 d. buhalterinius duomenis Bendrovė valdė 28 autobusus (priedas Nr. 5), iš kurių 12 autobusų (arba 43 proc.) yra nusidėvėję, 9 autobusai yra senesni nei 30 metų.

Bendrovėje 2016 m. pabaigoje autobusų parką sudarė 36 autobusai, per 2016 m. įsigyti du autobusai (1997 pagaminimo metų ir 1998 pagaminimo metų).

Per 2017 metus Bendrovė 8 autobusus nurašė, 4 autobusus nusipirko (pagaminimo metai: vienas 2000 m. ir trys 2002 m.).

Per 2018 metus – 1 autobusą nurašė, o įsigijo 5 autobusus (pagaminimo metai: 1989, 1990, 2000, 2009 ir 2011), iš jų 2 autobusus pagal finansinės nuomos sutartis.

2019 metų pradžioje remiantis bendrovės pateiktais buhalteriniais duomenimis buvo 36 autobusai. Per 2019 metus Bendrovė autobusų nepirko, nurašė 2 ir pardavė 6 autobusus. Audito metu išsiaiškinta, kad faktiškai važiuojančių yra 25 autobusai (tarpinės – 12 ir priemiesčio – 13), o 3 autobusai yra sugedę.

Įvertinus Bendrovės veiklos rezultatus nustatyta, kad Bendrovė nepajėgi įsigyti naujų komfortiškesnių autobusų, tačiau Savivaldybė gali nustatyti vežėjo rentabilumą, kuris padėtų kaupti lėšas reguliaraus susisiekimo autobusams atnaujinti. Pati Bendrovė audituojamu laikotarpiu į Savivaldybę dėl rentabilumo dydžio nustatymo nesikreipė.

Rentabilumas turėtų būti mokamas tik tiems vežėjams, kurie sutartyje numatytais punktais įsipareigoja atnaujinti naudojamų autobusų parką (pvz., per 10 metų pakeisti naudojamą autobusą nauju) ir tik tokiuose maršrutuose, kuriuose, objektyviai vertinant, iš mokamo rentabilumo tarifo būtų galima sukaupti pakankamą sumą transporto priemonės pakeitimui.

6. Bendrovės veikla viešinama nepakankamai

Vienas iš Lietuvoje nuo 2010 m. vykdomos valstybės valdomų įmonių reformos tikslų yra šių įmonių skaidrumo ir viešumo didinimas. Siekiant skaidrumo ir viešumo, ataskaitos buvo naudingos ne tik visuomenei, bet ir kiekvienai savivaldybei, siekiančiai, kad kontroliuojamos įmonės veiktų sklandžiai. Savivaldybėje nėra nustatytos kontroliuojamų įmonių veiklos viešumo užtikrinimo tvarkos, tačiau Savivaldybės kontroliuojamų įmonių valdymas turi būti pagrįstas atvirumu, aktyvaus dalyvavimo valdant kapitalą ir gero valdymo principais, įmonė turi skelbti informaciją apie įmonės veiklos pobūdį, esamas ir būsimas veiklos kryptis, uždavinius ir tikslus, veiklos rezultatus, įmonės finansinių ataskaitų rinkinius, metinius pranešimus ar veiklos ataskaitas, esamą darbuotojų skaičių, paslaugų įkainius ir kt. Nustatėme, kad Bendrovės tinklapyje nėra informacijos apie esamas ir būsimas veiklos kryptis, uždavinius ir tikslus, veiklos rezultatus, įmonės finansinių ataskaitų rinkinius, metinius pranešimus ar veiklos ataskaitas, paslaugų įkainių.

REKOMENDACIJŲ ĮGYVENDINIMO PLANAS

Biržų rajono savivaldybės administracijai

Eil. Nr.	Rekomendacija	Priemonės ir veiksmai rekomendacijai įgyvendinti	Rekomendacijos įgyvendinimo terminas (data)	Už rekomendacijos įgyvendinimą atsakingas darbuotojas
1	2	3	4	5
1	Reglamentuoti valdybos darbą, nustatant valdybos darbo organizavimo tvarką, detalizuojant valdybos funkcijas, balsavimą, dokumentų rengimą, nušalinimo procesus ir pan. (1.1.1 p.), patikslinti atstovavimo Biržų rajono savivaldybei akcinėse bendrovėse ir uždarosiose akcinėse bendrovėse taisykles, užtikrinti, kad būtų peržiūrima valdybos narių sudėtis (1.1.2 p.).			
2	Parengti ir pateikti Bendrovei savivaldybės administracijos direktoriaus lūkesčių raštą, kuris turi būti rengiamas veiksmingai įmonės veiklai, kontrolei ir skaidrumui užtikrinti (1.2.2 p.).			
3	Nustatyti kontroliuojamų įmonių vadovų (įmonės vadovo ir jo pavaduotojų) darbo užmokesčio nustatymo tvarką. Vadovaujantis teisės aktais nustatyti Bendrovės vadovui jo atlyginimą, susidedantį iš atitinkamai nustatytų pastoviosios dalies (koeficientais) ir kintamosios dalies (priklausančios nuo įmonės veiklos rezultatų), nustatyti užduotis, užtikrinti, kad būtų nustatomos vadovo kadencijos, vadovaujantis Akcinių bendrovių įstatymo 37 ¹ str. pakeitimais (1.4 d.).			
4	Atnaujinti sutartį dėl keleivių vežimo kelių transporto reguliaraus susisieikimo maršrutais, sudaryti sutartis dėl mokinių pavėžėjimo ir nuostolingų maršrutų kompensavimo, nustatant 1 km ridos savikainos dydį (2.1 d.).			

5	Parengti ir patvirtinti kompensacijų išmokėjimo tvarką, kuri atitiktų galiojantį teisinį reglamentavimą (2.2.1 p.).			
6	Nusistatyti tvarką, kuria vadovaujantis būtų priimami sprendimai dėl visuomenei būtinų maršrutų organizavimo tikslingumo, nustatyti visuomenei būtinų maršrutų organizavimo tikslingumo kriterijus (3.1 d.).			
7	Įvertinant Bendrovės veiklos rezultatus, spęsti klausimą dėl Bendrovės autobusų parko atnaujinimo bei dėl rentabilumo dydžio nustatymo (5 d.).			

UAB Biržų autobusų parkui

Eil. Nr.	Rekomendacija	Priemonės ir veiksmai rekomendacijai įgyvendinti	Rekomendacijos įgyvendinimo terminas (data)	Už rekomendacijos įgyvendinimą atsakingas darbuotojas
1	2	3	4	5
1	Parengti ir teikti valdybai tvirtinti Bendrovės valdymo struktūrą, patvirtinti strateginį veiklos planą, numatant, kokius veiklos ir investicinius rezultatus, finansinius rodiklius Bendrovė turi pasiekti (3.3.2 p.).	Parengsime ir pateiksime patvirtinti strateginį veiklos planą.	2020.12.31	Direktorius
2	Siekiant užtikrinti efektyvesnę Bendrovės veiklą, nuolat analizuoti keleivių srautus ir įvertinti maršrutų reikalingumą. Nustačius nereikalingus – inicijuoti jų nutraukimą. (3.1.4 p.).	Analizuosime keleivių srautus ir inicijuosime nereikalingų maršrutų nutraukimą	2020.12.31	Transporto skyriaus viršininkė
3	Pasitvirtinti sąnaudų, tenkančių priemiesčio, tarpmiestinio ir užsakoviesiems maršrutams paskirstymo tvarką, nustatant nuostolių kompensavimo sumų apskaičiavimą (2.2.5 p.).	Trauksime į kompensacijų lenteles teisingas pajamas ir taikytas lengvatas (Panevėžio maršrutas). Patvirtinsime maršrutų sąnaudų paskirstymo tvarką	2020.06.30	Vyr.buhalterė
4	Patikslinti ir pasitvirtinti Bendrovės apskaitos politiką, sąskaitų planą	Tvirtinsime bendrovės apskaitos politiką,	2020.12.31	Vyr.buhalterė

	(3.2 d.). Nustatyti ilgalaikio turto nusidėvėjimo normatyvus, atitinkančius LR pelno mokesčio įstatymo nuostatas (3.2.2 p.), patvirtinti darbuotojų mėnesio darbo laiko apskaitos žiniaraštį vadovaujantis LR Darbo kodekso 120 str. 3 d. (3.3.1 p.).	sąskaitų planą. Nustatysime ilgalaikio turto nusidėvėjimo normatyvus. Patvirtinsime darbuotojų mėnesio darbo laiko apskaitos žiniaraštį.		
5	Apskaičiuojant pajamas už mokinių pavėžėjimą, laikytis Transporto lengvatų įstatymo nuostatų, taikyti Tarybos sprendimu patvirtintus įkainius (2.3.1 p.).	Taikysime Biržų rajono savivaldybės tarybos sprendimu patvirtintus įkainius.	2020.01.31	Personalo specialistė
6	Patikslinti Bendrovės kolektyvinę sutartį, kad ji atitiktų teisinį reglamentavimą (3.3.1 p.).	Patikslinsime kolektyvinę sutartį.	2020.12.31	Direktorius
7	Personalo valdymo klausimais susijusius įsakymus atskirti nuo teisinio reguliavimo ir veiklos organizavimo įsakymų, vadovaujantis Bendrųjų dokumentų saugojimo terminų rodykle (3.3.1 p.).	Personalo valdymo ir veiklos organizavimo įsakymus atskirsime.	2020.03.31	Personalo specialistė
8	Bendrovės turto ir įsipareigojimų inventorizaciją atlikti vadovaujantis teisės aktų nuostatomis (3.4 d.).	Inventorizacijas atliksime vadovaujantis teisės aktų nuostatomis	2020.03.31	Vyr.buhalterė
9	Vadovaujantis Vietos savivaldos įstatymo 16 str. 2 d. 19 p. Bendrovės direktoriui teikti veiklos ataskaitas Savivaldybės tarybai (1.3.2 p.).	Teiksime veiklos ataskaitas Savivaldybės tarybai	2020.12.31	Direktorius
10	Patikslinti ir patvirtinti pareiginius nuostatus, užtikrinti kad Bendrovės darbuotojai su jais būtų supažindinti (3.3.2 p.).	Patikslinsime ir patvirtinsime nesamus pareiginius nuostatus ir supažindinsime su jais darbuotojus.	2020.12.31	Direktorius
11	Uždirbtas pajamas, važiuojant autobusams miesto maršrutais, teisingai atskirti ir priskaityti nuo priemiesčio pajamų (2.4.5 p.).	Atskirsime uždirbtas priemiesčio ir miesto maršrutų pajamas	2020.06.30	Vyr.buhalterė
12	Vykdyti kuro sunaudojimo kontrolę, užtikrinti, kad transporto priemonių kuras Bendrovėje būtų nurašomas pagrįstai (3.6 d.).	Nustatysime vieningą kuro nurašymo normatyvų sistemą.	2020.03.31	Direktorius

13	Patvirtinti viešųjų pirkimų organizavimo taisyklės. Patikslinti asmenų, vykdančių viešųjų pirkimų procedūras, sąrašą. Vykdyti viešųjų pirkimų procedūras, laikantis Pirkimų, atliekamų vandentvarkos, energetikos, transporto ir pašto paslaugų srities perkančiųjų subjektų, įstatymo nuostatų (3.7 d.).	Patvirtinsime viešųjų pirkimų organizavimo taisyklės, patvirtinsime atsakingų asmenų už viešųjų pirkimų vykdymą, sąrašą.	2020.12.31	Direktorius
14	Užtikrinti, kad Bendrovės finansiniai apskaitos duomenys būtų teisingi ir atitiktų Bendrovėje esančius apskaitos registrų duomenis (3.4 d.; 3.5 d.). Spręsti klausimą dėl sumontuotų geografinės padėties duomenų teikimo įrenginių kaip dėl turto naudojimo ir valdymo Bendrovėje (3.6.5 p.).	Užtikrinsime, kad bendrovės Finansiniai duomenys apskaitoje sutaptų su inventorizacijos duomenimis.	2020.06.30	Vyr.buhalterė
15	Užtikrinti, kad Bendrovei priklausančių autobusų nuvažiuotų kilometrų rida būtų fiksuojama teisingai ir korektiškai (3.6.4 p.).	Kasdien atspausdinti ataskaitą iš sistemos web.lematics.lt ir sutikrinti nuvažiuotus kilometrus	2020.03.31	Personalo specialistė
16	Siekiant užtikrinti Bendrovės skaidrumą ir viešumą, internetinėje svetainėje skelbti visą teisės aktais reikalaujamą informaciją (6 d.).	Paskirsime atsakingą asmenį, kuris bus atsakingas už Bendrovės privalomos viešos informacijos skelbimą įmonės tinklalapyje.	2020.12.31	Direktorius

1–2 lentelės stulpelius užpildo Savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos darbuotojai, atlikę auditą;
3–5 lentelės stulpelius užpildo subjekto, kuriam pateikta rekomendacija, atsakingas atstovas.

Savivaldybės kontrolierė

Žaneta Eriksonienė

Kontrolės ir audito tarnybos vyriausioji patarėja

Stasė Čeponienė

PRIEDAI

UAB Biržų autobusų parkas
veiklos audito ataskaitos
1 priedas

Santrumpos ir sąvokos

Bendrovė – UAB Biržų autobusų parkas

CK – Civilinis kodeksas

CPV IS – Centrinės viešųjų pirkimų informacinė sistema

DGK – darbo ginčų komisiją

DK – Darbo kodeksas

LR – Lietuvos Respublika

LRV– Lietuvos Respublikos Vyriausybės

Mokinių pavėžėjimas – bendrojo lavinimo mokyklų moksleivių, gyvenančių kaimo gyvenamosiose vietovėse, neatlygintinas pavėžėjimas į mokyklas ir į namus

PVM – pridėtinės vertės mokestis

Savivaldybė – Biržų rajono savivaldybė

TAAIS – Tarptautiniai aukščiausiųjų audito institucijų standartai

Audito metodai ir apimtis

Audito apimtis

Audito tikslas – įvertinti, ar bendrovė taupiai, efektyviai ir rezultatyviai naudoja turimus išteklius, kaip vykdo jai pavestas funkcijas, įvertinti jos veiklos rezultatus, pateikti rekomendacijas paslaugų kokybei gerinti ar išlaidoms mažinti, veiklos efektyvumui ir rezultatyvumui didinti.

Audituojamas subjektas – UAB Biržų autobusų parkas.

Audituojamas laikotarpis – 2016–2019 metai.

Audito duomenų rinkimo ir vertinimo metodai

Eil. Nr.	Metodas	Tikslai
1.	Dokumentų peržiūra. Peržiūrėjome Bendrovės įstatus, Bendrovės administracijos protokolus, Bendrovės valdybos posėdžių protokolus, direktoriaus įsakymus. Peržiūrėjome dokumentus, susijusius su Bendrovės valdymu, darbuotojų pareiginius nuostatus, darbo sutartis. Peržiūrėjome Kolektyvinę sutartį, Darbo tvarkos taisykles. Peržiūrėjome dokumentus, susijusius su Bendrovės turtu: inventorizacijos aprašus, ilgalaikio turto nusidėvėjimo, apyvartos žiniaraščius, ilgalaikio turto korteles, ilgalaikio turto nurašymo aktus.	Nustatyti, ar tinkamas Bendrovės teisinis reglamentavimas; ar kolegialus valdymo organas – valdyba tinkamai vykdo pagal kompetenciją priskirtas funkcijas. Atlikti išsamią kelių veiksmų analizę ir surinkti auditui reikalingus duomenis ir įrodymus, bei audito ataskaitoje pateikti pavyzdžių.
2.	Santykio ir tendencijų analizė. Nagrinėjome finansines ataskaitas. Skaiciavome, analizavome finansinius santykinius rodiklius.	Įvertinti Bendrovės veiklos efektyvumą ir finansinės rizikos laipsnį 2016–2019 m. laikotarpiu įvertinant finansinius rodiklius, nustatant mokumą, pelningumą, finansinį stabilumą.
3.	Lyginamoji duomenų analizė. Analizavome pajamų ir išlaidų dokumentus, žmogiškųjų išteklių sąnaudas, kitus buhalterinės apskaitos dokumentus.	Surinkti informaciją apie pajamas ir sąnaudas pagal atliekamas paslaugų sritis. Atlikti išsamią šių duomenų analizę.
4.	Klausimai. Pateikėme klausimus dėl susipažinimo su audituojamu objektu, jo aplinka, įskaitant objekto vidaus kontrolę.	Surinkti auditui reikalingus įrodymus ir atlikti jų analizę. Analizuoti Bendrovės veiklos valdymą, apskaitos vedimo ypatumus.
5.	Apklausa. Kalbėjomės su Bendrovės l. e. p. direktoriumi, vyr. buhalteriu, apskaitininku, personalo specialiste, kasininku.	Susidaryti bendrą vaizdą, surinkti papildomą informaciją apie Bendrovės veiklos ypatumus, valdymą ir darbuotojų vykdomas funkcijas.
6.	Palyginamoji analizė. Palyginome Bendrovės rodiklius su kitų bendrovių, vykdančių keleivių vežimo veiklą, statistiniais rodikliais.	Nustatyti, kokia Bendrovės padėtis lyginant ją su kitomis bendrovėmis.

Asmenų, kuriems buvo teikiamos važiavimo keleiviniu transportu lengvatos, kategorijos bei lengvatų rūšys

Nuolaida	Eil. Nr.	Asmenys, turintys teisę įsigyti vienkartinį / terminuotą vardinį važiavimo bilietą su nuolaida važiavimo vietinio (miesto) reguliaraus susisieikimo autobusais
50 procentų	1.	Asmenys, kuriems nustatytas 30–55 procentų darbingumo lygis, arba asmenys, kuriems nustatytas vidutinių specialiųjų poreikių lygis (iki 2005 m. birželio 30 d. pripažinti II grupės invalidais)
	2.	Pasipriešinimo 1940–1990 metų okupacijoms dalyviai – kariai savanoriai, jaunesni kaip 70 metų, ir laisvės kovų dalyviai
	3.	Nuo 1939–1990 metų okupacijų nukentėję asmenys – politiniai kaliniai ir tremtiniai, buvę getų, koncentracijos ar kitokio tipo prievartinių stovyklų kaliniai, jaunesni kaip 70 metų
	4.	Lietuvos Respublikos nepriklausomybės gynėjai, nukentėję nuo 1991 m. sausio 11–13 d. ir po to vykdytos SSRS agresijos
	5.	Asmenys nuo 70 iki 80 metų
	6.	Keleiviai, vežantys keletą vaikų iki 7 metų, trečiajam ir kitiems vaikams iki 7 metų
	7.	Vienkartinį – aukštųjų mokyklų studentai, studijuojantys pagal nuolatinę arba dieninę studijų formą, Lietuvos Respublikos, kitų Europos Sąjungos valstybių narių ir Europos ekonominės erdvės valstybių piliečiai bei jų šeimos nariai, studijuojantys Europos Sąjungos valstybių narių ar Europos ekonominės erdvės valstybių aukštosiose mokyklose pagal nuolatinę arba dieninę studijų formą, vaikai nuo 7 iki 8 metų, mokiniai, kurie mokosi mokyklose pagal bendrojo ugdymo programas (išskyrus pilnamečius asmenis, kurie mokosi pagal suaugusiųjų pradinio, pagrindinio, vidurinio ugdymo programas) grupinio mokymosi forma kasdieniu mokymo proceso organizavimo būdu ir pavienio mokymosi forma savarankišku mokymo proceso organizavimo būdu, pagal formaliojo profesinio mokymo programas grupinio mokymosi forma kasdieniu mokymo proceso organizavimo būdu ir pavienio mokymosi forma savarankišku mokymo proceso organizavimo būdu, ir mokyklų, vykdančių specializuoto ugdymo krypties programas, mokiniai
80 procentų	1.	Asmenys, kuriems nustatytas neįgalumo lygis, arba asmenys, iki 2005 m. liepos 1 d. pripažinti vaikais invalidais, ir juos lydintys asmenys (vienam asmeniui – vienas lydintysis)
	2.	Asmenys, kuriems nustatytas 0–25 procentų darbingumo lygis, asmenys, kuriems nustatytas didelių specialiųjų poreikių lygis, asmenys, iki 2005 m. birželio 30 d. pripažinti I grupės invalidais, ir juos lydintys asmenys (vienam asmeniui – vienas lydintysis)
	3.	Į Sveikatos apsaugos ministerijos nustatytą sąrašą įrašytomis ligomis sergantys asmenys, kuriems gydyti nuolat reikalinga hemodializė, ir juos lydintys asmenys (vienam asmeniui – vienas lydintysis)
	4.	80 metų ir vyresni asmenys
	5.	Lietuvos Respublikos nepriklausomybės gynėjai, pripažinti iš dalies darbingais ar sukakę senatvės pensijos amžių, kuriems teisės aktų nustatyta tvarka yra nustatytas vidutinių specialiųjų poreikių lygis (iki 2005 m. liepos 1 d. pripažinti II ar III grupės invalidais) dėl 1991 m. sausio 11–13 d. ir po to vykdytos SSRS agresijos

6.	Žuvusių Lietuvos Respublikos nepriklausomybės gynėjų šeimos nariai, nukentėję nuo 1991 m. sausio 11–13 d. ir po to vykdytos SSRS agresijos
7.	Pasipriešinimo 1940–1990 m. okupacijoms dalyviai – kariai savanoriai, sukakę 70 metų ir vyresni
8.	Nuo 1939–1990 metų okupacijų nukentėję asmenys – politiniai kaliniai ir tremtiniai, buvę getų, koncentracijos ar kitokio tipo prievartinių stovyklų kaliniai, sukakę 70 metų ir vyresni.
9.	Terminuotą vardinį – aukštųjų mokyklų studentai, studijuojantys pagal nuolatinę arba dieninę studijų formą, Lietuvos Respublikos, kitų Europos Sąjungos valstybių narių ir Europos ekonominės erdvės valstybių piliečiai bei jų šeimos nariai, studijuojantys Europos Sąjungos valstybių narių ar Europos ekonominės erdvės valstybių aukštosiose mokyklose pagal nuolatinę arba dieninę studijų formą, vaikai nuo 7 iki 8 metų, mokiniai, kurie mokosi mokyklose pagal bendrojo ugdymo programas (išskyrus pilnamečius asmenis, kurie mokosi pagal suaugusiųjų pradinio, pagrindinio, vidurinio ugdymo programas) grupinio mokymosi forma kasdieniu mokymo proceso organizavimo būdu ir pavienio mokymosi forma savarankišku mokymo proceso organizavimo būdu, pagal formaliojo profesinio mokymo programas grupinio mokymosi forma kasdieniu mokymo proceso organizavimo būdu ir pavienio mokymosi forma savarankišku mokymo proceso organizavimo būdu, ir mokyklų, vykdančių specializuoto ugdymo krypties programas, mokiniai.

UAB Biržų autobusų parkas
veiklos audito ataskaitos
4 priedas

Reiso Nr.	Maršruto pavadinimas		Iš viso važiuota km	Reiso metu pervežamas keleivių skaičius	Reiso metu gaunama pajamų, Eur	Pajamos iš keleivių vežimo Eur su PVM	Pajamos iš mokslėivių vežimo Eur su PVM	Pajamos pagal lengvatų įstatymą Eur su PVM	Iš viso pajamų Eur su PVM	Iš viso pajamų be PVM Eur	Savivaldybės kompensacijos dydis, Eur
48	Biržai-N. Radviliškis per Medeikius (17.20) DD mokslėivių atostogų metu nevažiuoja	sausis	1121,4	0-5	0,00-5,10	44,60	47,09	15,40	107,09	98,25	-899,01
		vasaris	801,0	0-5	0,00-8,70	45,70	40,53	6,40	92,63	84,98	-666,36
		kovas	1068,0	1-11	0,65-15,10	105,14	47,09	27,46	179,69	164,85	-732,27
		balandis	907,8	1-7	0,90-13,60	78,98	40,53	10,92	130,43	119,66	-675,84
		gegužė	1174,8	0-7	0,00-9,60	74,50	47,09	15,90	137,49	126,14	-788,80
		birželio	801,0	1-5	0,24-6,85	47,43	40,53	23,87	111,83	102,60	-568,00
		liepos	0,0						0,00	0,00	0,00
54	Biržai-Skrebiškiai-Papilys (8.00) I ir IV mėn. ketv.	sausis	112,2	3 ir 7	6,20 ir 10,98	17,18		11,02	28,20	25,87	-73,91
		vasaris	112,2	1 ir 3	3,80 ir 8,60	12,40			12,40	11,38	-93,87
		kovas	112,2	2 ir 3	2,88 ir 5,00	7,88		5,52	13,40	12,29	-81,95
		balandis	112,2	2 ir 4	2,40 ir 3,36	5,76		8,64	14,40	13,21	-85,11
		gegužė	112,2	0 ir 1	0,00 ir 2,35	2,35		2,35	4,70	4,31	-83,07
		birželio	112,2	2 ir 3	2,60 ir 2,88	5,48		5,52	11,00	10,09	-83,84
		liepos	112,2	6 ir 4	7,11 ir 3,56	10,67		13,63	24,30	22,29	-143,65
55	Biržai-Skrebiškiai-Papilys (14.00) I ir IV mėn. ketv.	sausis	112,2	2 ir 1	3,25 ir 2,30	5,55		0,95	6,50	5,96	-93,82
		vasaris	112,2	0 ir 2	0,00 ir 2,75	2,75		0,45	3,20	2,94	-102,31
		kovas	112,2	0 ir 1	0,00 ir 2,30	2,30			2,30	2,11	-92,14
		balandis	112,2	0 ir 0	0,00	0,00			0,00	0,00	-98,32
		gegužė	112,2	0 ir 0	0,00	0,00			0,00	0,00	-87,38
		birželio	112,2	0 ir 1	0,00-1,85	1,85		1,85	3,70	3,39	-90,54
		liepos	112,2	0 ir 0	0,00	0,00		0,00	0,00	0,00	-165,94
59	Biržai-Užugulbinė (6.25) DD mokslėivių atostogų metu nevažiuoja	sausis	920,0	0-3	0,00-2,85	19,25	232,90	1,15	253,30	232,39	-585,77
		vasaris	647,0	1-4	0,20-3,00	20,25	150,99	2,75	173,99	159,62	-447,26
		kovas	792,0	0-4	0,00-3,90	22,30	222,90	6,60	251,80	231,01	-434,27
		balandis	737,0	0-4	0,00-3,48	15,28	150,99	3,12	169,39	155,40	-490,43
		gegužė	953,0	0-3	0,00-2,80	21,95	232,90	7,35	262,20	240,55	-501,65
		birželio	650,0	0-5	0,00-3,49	12,70	154,99	5,60	173,29	158,98	-385,20
		liepos	0,0						0,00	0,00	0,00
63	Biržai-Vabalninkas per Svilius (15.45) DD mokslėivių atostogų metu nevažiuoja	sausis	1445,6	0-9	0,00-8,24	69,99	275,13	23,61	368,73	338,28	-947,29
		vasaris	1034,0	1-8	0,70-8,50	48,03	119,73	39,77	207,53	190,39	-779,50
		kovas	1372,0	0-10	0,00-12,35	72,40	255,13	30,40	357,93	328,38	-824,10
		balandis	1166,2	1-10	1,50-10,35	73,91	119,73	36,49	230,13	211,13	-810,81
		gegužė	1514,2	0-7	0,00-8,48	75,07	275,13	31,03	381,23	349,75	-829,51
		birželio	1029,0	1-7	0,20-8,20	62,09	119,73	38,91	220,73	202,50	-658,97
		liepos	0,0						0,00	0,00	0,00
68	Biržai-Viršupėnai (7.50) važiuoja III mėn. ketv.	sausis	65,2	0	0,00	0,00		0,00	0,00	0,00	-57,98
		vasaris	65,2	4	3,95	3,95		3,95	7,90	7,25	-53,91
		kovas	65,2	4	3,40	3,40		3,40	6,80	6,24	-48,53
		balandis	65,2	1	0,85	0,85		0,85	1,70	1,56	-55,58
		gegužė	65,2	2	2,10	2,10		2,10	4,20	3,85	-46,92
		birželio	62,5	2	1,70	1,70		1,70	3,40	2,20	-51,47
		liepos	65,2	0	0,00	0,00		0,00	0,00	0,00	-96,43

Parengta Biržų rajono kontrolės ir audito tarnybos Bendrovės apskaitos duomenimis

UAB Biržų autobusų parkas
veiklos audito ataskaitos
5 priedas

Pavadinimas	Pagaminimo metai	2016-01-01	Nurašyta 2016 metais	Isigyta 2016 metais	2017-01-01	Nurašyta 2017 metais	Isigyta 2017 metais	2018-01-01	Nurašyta 2018 metais	Isigyta 2018 metais	2019-01-01	Nurašyta 2019 metais	Isigyta 2019 metais	Parduota 2019 m.	2019-11-30
Tarpinėstiniai autobusai															
SETRA S210	1986	1			1			1			1				1
SETRA S210	1987	1			1			1			1				1
SETRA S211HD	1986	1			1			1			1				1
SETRA S 211	1988	1			1			1			0				0
SETRA S 211	1987	1			1			1			1				1
SETRA S 210	1986	1			1			1			1				1
SETRA S 315 GT-HD	2000	1			1			1			1				1
IVECO 50 C13	2003	1			1			1			1				0
SETRA S 315	1999	1			1			1			1				1
MERCEDES BENZ 814	1996	1			1			1			1				1
IVECO 59-12	1997	1			1			1			1				1
NEOPLAN N 213	1993	1			1			1			1				1
SETRA S 315 HDH2	1997			1	1			1			1				1
SETRA S 315 HDH2	1998			1	1			1			1				1
MERCEDES BENZ Sprinter	2011										1				1
MERCEDES BENZ Vario	2009										1				1
Priemiestio autobusai															
SETRA S 210 H	1985	1			1			1			0				0
PAZ 672	1988	2			2			2			2			1	1
MERCEDES BENZ 0309	1985	1			1			1			0				0
MERCEDES BENZ	1982	1			1			1			1			1	0
PAZ 672 M	1984	1			1			0			0				0
PAZ 672 M	1989	1			1			1			1			1	0
PAZ 672 M	1988	1			1			1			1				1
PAZ 672	1989	2			2			1			1			1	0
PAZ 672	1986	1			1			0			0				0

[illegible]

UAB Biržų autobusų parko
veiklos audito ataskaitos
6 priedas

Duomenys apie Bendrovės pinigų, skolų tiekėjams ir su darbo santykiais susijusių išpareigojimų likučius 2016–2019 metų II ketv., tūkst. Eur

Metai/ mėnuo	Pinigai (kasoje ir banke)	Skolos tiekėjams			Su darbo santykiais susiję išpareigojimai	Pinigų likutis atėmus išpareigojimus darbuotojams	Skolos tiekėjams dalis (proc.), kuri galejo būti apmokėta	Ankstesnių laikotarpių skolos tiekėjams dalis, kuri galėjo būti apmokėta
		likutis mėn. pabaigai (Balansinė 443 sąskaita)	t. sk. priskaitymai už einamą mėn. (Balansinės 443 sąskaitos apyvartos kredititas)	Skola tiekėjams atėmus einamojo mėnesio skolą (3-4)				
1	2	3	4	5	6	7	8	9
2016 m.								
sausis	64,8	92,9	48,1	44,8	40,2	24,6	26,5	54,9
vasaris	6,8	101	72,7	28,3	42	-35,2	-	-
kovas	15,9	106,2	42	64,2	39,4	-23,5	-	-
balandis	9,5	103,1	39,5	63,6	40,2	-30,7	-	-
gegužė	29,9	103,1	45,8	57,3	45,8	-15,9	-	-
birželis	27,6	101,6	43,5	58,1	35,9	-8,3	-	-
liepa	52,4	98,9	40,5	58,4	39,2	13,2	13,3	22,6
rugpjūtis	44,0	91,7	41,4	50,3	41,8	2,2	2,4	4,4
rugsėjis	50,1	101,5	53,2	48,3	40,6	9,5	9,4	19,7
spalis	52,4	96,7	52,2	44,5	40,3	12,1	12,5	27,2
lapkritis	65,6	98	46,2	51,8	39,9	25,7	26,2	49,6
gruodis	45,4	84	50,3	33,7	15,2	30,2	36,0	89,6
2017 m.								
sausis	15,7	94,5	74,5	20,0	39,4	-23,7	-	-
vasaris	27,9	96,8	41,1	55,7	36,8	-8,9	-	-

kovas	25,8	113,2	71,4	41,8	40,2	-14,4	-
balandis	15,4	112,6	42,2	70,4	41,4	-26,0	-
gegužē	32,2	109,5	48,1	61,4	45,1	-12,9	-
birželis	44,7	111,3	42,8	68,5	37,3	7,4	-
liēpa	31,5	82,1	36,2	45,9	37,4	-5,9	10,8
rugpjūtis	56,5	81,2	40,5	40,7	44,6	11,9	-
rugsejis	33,3	93,4	50,1	43,3	40,9	-7,6	29,2
spalis	55,2	91,5	49,4	42,1	38,2	17,0	-
lapkritis	59,0	82,4	38,4	44,0	37,6	21,4	40,4
gruodis	41,1	81,4	40,3	41,1	13,8	27,3	48,6
2018 m.							
sausis	54,6	89,4	52,3	37,1	44	10,6	66,4
vasaris	46,2	93,2	43,6	49,6	39,1	7,1	28,6
kovas	25,2	89,7	44,9	44,8	48,1	-22,9	14,3
balandis	36,2	84,7	36,9	47,8	41,5	-5,3	-
gegužē	31,8	103	59,6	43,4	44,3	-12,5	-
birželis	64,2	117,4	51,2	66,2	46,4	17,8	-
liēpa	69,2	113,1	41,8	71,3	40,9	28,3	26,9
rugpjūtis	58,9	124,9	54,5	70,4	39,8	19,1	39,7
rugsejis	50,1	122,7	52	70,7	46,3	3,8	27,1
spalis	100	126,9	56	70,9	45,8	54,2	5,4
lapkritis	100,3	118,6	44,6	74	44,8	55,5	76,4
gruodis	43,6	110,9	42,6	68,3	17,8	25,8	75,0
2019 m.							
sausis	57,8	127,1	52,1	75,0	45	12,8	37,8
vasaris	35,0	129,4	41,8	87,6	44,6	-9,6	17,1
kovas	23,4	121,3	36,7	84,6	44,6	-21,2	-
balandis	12,4	125,7	40	85,7	42,6	-30,2	-
gegužē	62,6	132,2	46,1	86,1	55,1	7,5	-
birželis	63,8	124,2	33,9	90,3	44,8	19,0	8,7
						15,3	21,0